Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXIV., št. 68 Ljubljana, četrtek 26. marca 1931 Cena Din 1.-

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3.—, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflјeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

NEMČIJA IN AVSTRIJA ODKLANJATA POSREDOVANJE DRUŠTVA NARODOV

Odklonjena angleška intervencija v Berlinu in na Dunaju — Dr. Brüning in dr. Schober smatrata posredovanje Društva narodov za nedopustno in ne mislita odnehati

Berlin, 26. marca. Po nalogu zunanjega ministra Hendersona je včeraj angleški poslanik v Berlinu sir Horace Humbold posetil državnega kancelarja Brüninga ter mu v imenu angleške vlade predlagal, naj ustavita Avstrija in Nemčija vsako nadaljno akcijo za carinsko unijo tako dolgo, dokler svet Društva narodov ne bo razpravljal o tej stvari in zavzel svojega stališča. Henderson smatra za neobhodno potrebno, da se skupno ugotovi, ali je avstrijsko-nemški sporazum v skladu z ženevskim protokolom.

Državni kancelar dr. Brüning je v svojem govoru opozarjal, da je avstrijsko-nemški sporazum strogo v okviru ženevskega protokola in da ne vidi nikakega povoda za to, da bi o tem razpravljalo Društvo narodov. **Če hočejo evropske vlade proučiti pravno stran te zadeve, nimata Nemčija in Avstrija ničesar proti temu, ne smatra pa za dopustno, da bi o tem razpravljalo Društvo narodov, ker gre izključno za gospodarski, ne pa politični sporazum. Nemška vlada bi videla v tem samo poizkus, da se spravi vso stvar na politično polje. Dr. Brüning je obširno pojasnjeval cilje avstrijsko-nemškega dogovora in izjavil, da se bodo pogajanja za sklenitev definitivne pogodbe pospešeno nadaljevala. Jasno je, je zaključil svoj razgovor, da bodo trajala ta pogajanja najmanj še dva do tri mesece, ker je treba urediti celo vrsto podrobnih vprašanj.**

Dunaj, 26. marca. **Enak korak kakor angleški poslanik v Berlinu je napravil včeraj tudi angleški poslanik na Dunaju, ki je posetil zunanjega ministra dr. Schobra in mu sporočil predlog angleške vlade. Dr. Schober je odgovoril v enakem smislu kakor nemški kancelar dr. Brüning in z izjavo, da se bodo pogajanja med Dunajem in Berlinom nemoteno nadaljevala, odklonil angleški predlog.**

Komunike o angleški intervenciji

Pariz, 26. marca. AA. Angleško poslaništvo je objavilo komunike, ki naglaša, da sta zunanja ministra Briand in Henderson razpravljala o položaju, ki je nastal zaradi avstrijsko-nemške pogodbe. Henderson je obvestil Brianda, da je opozoril nemško in avstrijsko vlado na neugodje in dvome, ki jih je zbudil avstrijsko-nemški sporazum. Angleški diplomatski zastopniki so izrazili pri tem trdno upanje, da bosta obe vladi pred definitivno sklenitvijo tega sporazuma predložila Svetu Društva narodov pogodbo in tako dali majskemu zasedanju Sveta priliko prepričati se, da avstrijsko-nemški sporazum ne krši obveznosti Avstrije po ženevskem protokolu iz leta 1922.

Presenečenje v Angliji

London, 26. marca. **Angleški tisk je zelo presenečen nad tem, da sta Nemčija in Avstrija odklonili angleški posredovalni predlog, naj bi avstrijsko-nemški carinski dogovor proučilo Društvo narodov.** »Times« opozarjajo na veliko važnost, ki bi jo imela taka razprava pred Društvom narodov za pomirjenje napete atmosfere. **Avstrija in Nemčija bi morali smatrati Hendersonov predlog kot najugodnejši izhod iz zagate, v katero sta zašli po neprevidnosti in prenagljenosti svojih državnikov.** »Morningpost« je mnenja, da bi bilo proučevanje v okviru Društva narodov najboljša pot za ugotovitev, ali avstrijsko-nemški pakt ni v nasprotju z mirovnimi pogodbami. **»News Cronicle« piše, da bi sprejem angleškega predloga razpršil vse dvome, da zasledujeta Nemčija in Avstrija pri tem kake posebne politične cilje. Odklonitev Hendersonovega predloga še bolj utrjuje ta sum in Nemčija ter Avstrija se ne smeta čuditi, če se bo pozornost Evrope sedaj še povečala.**

Komentarji nemškega tiska

Berlin, 26. marca. Današnji listi obširno poročajo o včerajšnji intervenciji angleške vlade v Berlinu in na Dunaju ter naglašajo v svojih komentarjih, da je ta intervencija le en dokaz več, kolikemu pritisku s strani Francije je izpostavljen Henderson, ki je, kakor sodijo, zaradi odklonitve njegovega predloga podaljšal svoje bivanje v Parizu. »Vorwärts« izraža nado, da se Anglija ne bo uklonila francoskim željam, ter da se bo nemški diplomaciji posrečilo pridobiti Evropo za svoje stališče. »Deutsche Allgemeine Zeitung« je mnenja, da odgovoru dr. Brüninga in dr. Schobra ni treba dajati nikakega komentarja. List naglaša, da je pri tej priliki zopet prišla do izraza napačna teza angleške politike, da je v interesu Evrope in Anglije, če se dela politika kontinenta v Parizu in se nadaljuje trmoglavost iz l. 1919. Z zadovoljstvom ugotavlja, da sta oba vodilna državnika Avstrije in Nemčije odklonila poskus Francije in Anglije spraviti čisto gospodarsko vprašanje na politično polje. »Deutsche Tageszeitung« povdarja, da morata Avstrija in Nemčija budno paziti na zahrbtne napade ter ohraniti mirno kri.

Pariz, 26 marca. Predsednik zunanjega odbora poslanske zbornice Paul Boncour je včeraj popoldne obvestil člane odbora o svojem razgovoru z Briandom glede na avstrijsko - nemško carinsko pogodbo. O njegovem poročilu se je razvila obširna debata, o kateri je znani industrijec De Wendel, član nacionalistične parlamentarne frakcije, izrazil svoje pomisleke o gospodarskih posledicah tega sporazuma za Francijo. Socialist Grumbach je odobraval Briandove korake in naglašal, da mora o nemško-avstrijskem sporazumu na vsak način razpravljati Društvo narodov. Poslanec neodvisne levice Lautier je izrazil upanje, da bo diplomatsko akcijo Francije podpirala ne samo Anglija, marveč tudi Italija, ker sta Anglija in Italija prav tako interesirani na tej stvari. Po pomorskem sporazumu ima Francija vso moralno pravico zahtevati solidarnost svojih zaveznic. Odbor je končno odobril energično stališče vlade in izrazil željo, naj bi Briand ob priliki proračunske debate obširnejše poročal o tej stvari v zbornici.

Krvavi izgredi v Madridu

Spopadi med policijo in dijaki — Bitka z revolverji pred univerzo Dva dijaka ubita, več ranjenih

Madrid, 26. marca. V Madridu je prišlo včeraj pred univerzo do krvavih spopadov med policijo in dijaki, ki so zahtevali osvoboditev političnih jetnikov. Policija se je morala v stiski poslužiti orožja. Ker je bilo tudi mnogo dijakov oboroženih z revolverji, se je razvila pred univerzo ogorčena bitka, o kateri trenutno še niso znane podrobnosti. Poostrena cenzura dovoljuje le zelo skromne brzojavke o današnjih dogodkih v inozemstvo. Zatrjujejo pa, da je bil en dijak ubit, mnogo pa težko in lahko ranjenih. Dijaki so razobesili na univerzi črno zastavo.

Madrid, 26. marca. AA. Pri včerajšnjih izgredih je policija obstreljavala trg pred univerzo s strojnicami. Republikanski krogi se pritožujejo, da je policija nastopila s preveliko strogostjo in tako povzročila veliko materijalno škodo in smrt mnogih oseb. Po krvavem spopadu so izbruhnile snoči v prestolnici in v predmestjih velikanske demonstracije. Politični krogi menijo, da je postal položaj Aznarjeve vlade s tem nevzdržljiv in da bo kralj pozval Santiaga Albo, naj se vrne v Madrid in sestavi vlado s podporo ustavne stranke.

Madrid, 26. marca. AA. Pri včerajšnjih demonstracijah so dijaki splezali na streho vseučiliškega poslopja in obmetavali policijo s kamenjem. Več redarjev je bilo ranjenih. Proti izgrednikom je nastopila tudi meščanska garda. Dijaki so napadli tudi gardo s kamenjem, nakar je garda oddala več strelov. Nekaj dijakov je bilo ranjenih, ostali pa so pobegnili v poslopje medicinske fakultete. Podobni izgredi so bili v Sevilli in v Salamanci, v Cordobi so bile demonstracije brezposelnih delavcev. Izgredniki so oplenili več trgovin z živili in pekarn. Policija je na demonstrante streljala. Več delavcev je bilo ranjenih in aretiranih.

Madrid, 26. marca. Po zadnjih vesteh o krvavih spopadih med policijo in dijaki so prvi pričeli streljati dijaki, nakar je tudi policija odgovorila z ognjem iz strojnic. Pouličnі boj je trajal približno eno uro. Ubita sta bila dva dijaka in en stražnik, 9 dijakov in 12 narodnih gardistov pa je bilo težko ranjenih.

Boji med Indi in muslimani

V Cawnpuru so se včeraj ves dan klali Indi in muslimani — 50 ljudi ubitih, nad sto ranjenih — Napad na vlak, s katerim se je vozil Gandhi

Allahabad, 26. marca. AA. V Cawnpuru so izbruhnili veliki nemiri. Po ulicah patrolirajo angleške čete, ki skušajo vzpostaviti mir in red. Ves včerajšnji dan so se Indi in muslimani borili z nožmi, palicami in opeko. Po uradnem poročilu je bilo ubitih najmanj 50 ljudi in več sto ranjenih. Do nemirov je prišlo, ker se muslimani niso udeležili protestne stavke proti eksekuciji treh na smrt obsojenih Indov, ki so umorili nekega angleškega policijskega uradnika. Indi so napadli v Karachiju tudi Gandhijev vlak. Gandhi je pobegnil neranjen. V mestu je bilo proglašeno obsedno stanje. Zbiranje po ulicah je strogo prepovedano. V Cawnpur so poslali iz drugih mest močna policijska in vojaška ojačenja.

Bombay, 26. marca. Pri pouličnih bojih med Indi in muslimani v mestu Cawnpur je bilo ubitih 44, ranjenih pa 112 oseb. Muslimani so posebno grozno morili po indskem delu mesta, kjer so med drugimi vdrli v neko hišo in pomorili na zverinski način 8 nedoletnih otrok.

Tetzner priznal umor

Berlin, 26. marca. g. Zaradi umora in goljufije pri zavarovanju nedavno na smrt obsojeni trgovec Tetzner je včeraj priznal, da je dečka, ki ga je pozneje umoril, vzel v svoj avto, zavil v veliko odejo ter ga zadavil z močno vrvjo, ki jo je nosil v žepu. Truplo je položil na sedež vozača in avtomobil zažgal. Imena umorjenega Tetzner ni vedel povedati.

Italijanske železnice proti konkurenci avtomobilov

Milan, 26. marca. Da bi nekoliko zmanjšala vedno močnejšo konkurenco avtomobilov, se je železniška uprava odločila, da bo uvedla na progah Milan-Verona-Benetke in Bologna-Bolcan posebne direktne vlake za prevoz blaga po cenejših postavkah za manjše komade.

Nova zarota proti Mussoliniju

Rim, 26. marca. Policija je prišla na sled novi zaroti proti Mussoliniju. Dva protifašista, ki sta prišla iz Švice, sta bila že aretirana. Eden izmed aretirancev, Bellone po imenu, je že priznal razne prestopke. Proti aretiranim se bo vršila razprava pred izrednim sodiščem za zaščito države.

Vodja avstrijskih narodnih socialistov aretiran

Dunaj, 26. marca. Kakor sporoča vodstvo narodno socialistične stranke, je bil vodja avstrijskih narodnih socialistov Freuenfeld na nekem zborovanju v Wiesbadnu aretiran. Zagovarjati se bo moral zaradi prestopka proti zakonu o zaščiti republike.

Začetek regulacijskih del na Ljubljanici

Glavna dela se prično po praznikih — Tudi v glavnem tivolskem drevoredu nadaljujejo prekinjena dela

Ljubljana, 26. marca.

Dela za regulacijo Ljubljanice so torej pričeli zares. Firma Dukič in drug je že postavila na levem bregu Ljubljanice barako za orodje, davi so pa pričeli z nadaljnim odranjem. Do praznikov bodo gotova merjenja in druge priprave, da tvrdka po praznikih lahko prične z glavnim delom, namreč z gradbo tromostovja. Kar se sedanjega lepega frančiškanskega mosta tiče, naj ljudje ne skrbe, ker ostane tak kot je, le za pešce zgrade na vsako stran sedanjega mosta še po en 4 m širok most, ob strani tromostovja in pod njim pa stranišča in prhe. V prvotnem načrtu je bil prestavljen tudi Prešernov spomenik s sedanjega prostora na drugo stran nekako tja, kjer stoji sedaj stranišče. Zaradi regulacije Marijinega trga se bosta morala ogniti tudi Majerjeva in Šmalčeva hiša, kdaj, pa seveda še ni določeno. Prešeren se bo pa po novem načrtu moral seliti sploh z Marijinega trga kam drugam. Nekateri mislijo, da ga postavijo pred univerzo, drugi govore v Tivoliju in predlagajo tudi regulirano Zvezdo ter vse mogoče prostore, gotovega pa še ni nič, kje bo spomenik v resnici stal. Ljudje imajo torej zopet kost, ki jo bodo glodali, kakor so glodali Zvezdo in si sedaj lomijo zobe ob spomeniku kralja Petra in glavnem tivolskem drevoredu.

Tudi v glavnem drevoredu so davi pričeli z nadaljevanjem del. Mestna vrtnarija je dala 15 delavcev, pomaga jim pa tudi 9 cestnih delavcev, da bo drevored prej urejen. Sedaj kopljejo čez 20 m široko cesto jarke za kanale, ki bodo imeli požiralnike v razmahih po 20 m. Drugi delavci zasipajo ceste ob strani, kjer bo na vsaki strani 1 m širok kamnit rob. Tudi ta načrt, ki smo ga jeseni objavili, je precej izpremenjen kakor smo čuli na magistratu pri razpravi o proračunu, glavna izpremememba je pa ta, da drevored ne bo zasajen le s platanami, kakor je bilo mišljeno, ki bi stale na neslikovit staroverski način v ravnih črtah, temveč s skupinami dreves in grmovja raznih vrst, kakor to delajo v velemestih Amerike, Anglije in Nemčije po načrtih najslavnejših arhitektov. Kakor že slavni stari angleški vrtnarji in arhitekti, ki so ustvarili najslikovitejše parke, tako so tudi moderni vrtni arhitekti zavrgli dolgočasno monotonijo alej, kjer stoje drevesa iste vrste v črtah kakor vojaki pri paradi, ter se vrnili k bolj naravno delujočim nepravilnim skupinam raznega drevja, okrasnega grmičja in cvetlic. Namesto vlažne aleje bomo tudi v Tivoliju imeli monumentalno učinkujočo zračno vrsto slikovitih malih gajev s takim drevjem in grmičjem, da bo vse leto dosti cvetja in tudi dosti hladnega senčnega somraka ter najintimnejših zavetišč pred vročino. Povsod zaduhte bohotne kite cvetočih vrstnic. Ko bo urejen in zasajen glavni drevored, pa pridejo na vrsto velika najmodernejša igrišča za naše male z malimi vodometi, gajzirji, lužami, studenčki in potočki, da bodo čofotali po vodi kakor mlade račke in postavljali mlinčke, okrog tega gaja bodo pa otroci gradili gradove iz peska, se guncali na gugalnicah in telovadili na najrazličnejših pripravah ter se valjali po zeleni trati, da prijetnejše biti ne more. Samo počakajte in vsi boste zadovoljni.

Tudi penzijonisti naj počakajo s svojo nepodkupljivo strogo kritiko. Križ božji, koliko odgovornega dela se jim obeta. Tramvaj, regulacija, Tivoli itd., itd. — vse bo treba vestno nadzorovati, vse si natanko ogledati, vse stokrat pretehtati in pretuhtati. Naenkrat res pretežka služba in končno jim res morajo zvišati penzijon, da ne začno štrajkati.

Propaganda za Jugoslavijo v ČSR

Predavanje „Jadranske straže“ v Pragi pod pokroviteljstvom poslanika dr. Kramerja o lepotah jadranske obale

Praga 26. marca.

O lepotah Jugoslavije in njenega morja bodo slišali Pražani v ciklu predavanj, ki jih priredi »Jadranska straža« kakor vsako leto tudi letos spomladi. Vsa predavanja bodo spremljale skioptične slike. Letos bodo predavanja o lepotah naše države in našega morja še posebno pomembna in privlačna, ker je pokroviteljstvo nad njimi prevzel naš poslanik v Pragi dr. Albert Kramer. Češkoslovaški listi pišejo, da predavanja »Jadranske straže« res zaslužijo poslanikovo zanimanje in pokroviteljstvo. To niso reklamna predavanja za nekatere hotele, kakor se dela često bo takih prilikah, predavanja »Jadranske straže« v Pragi kažejo naravne lepote in življenje Jugoslavije, posebno pa njenega solnčnega slikovitega Jadrana. Zato jih tudi v velikem številu posečajo oni, ki so namenjeni na jugoslovensko rivijero na počitnice in oni, ki so že bili na Jadranu, pa pridejo obujat nepozabne spomine na svoje bivanje na naši rivijeri.

V prvem delu predavanja bo govora o lepotah Jugoslavije. Predaval bo preizkušeni poznavalec naših naravnih lepot dr. Hynek Nemeček, ravnatelj realke v Pragi, čigar napeto pripovedovanje in edinstveni, skrbno kolerirani diapozitivi zbujajo vedno splošno zanimanje. Otvoritveno predavanje »Dubrovnik — dalmatinske Atene« bo drevi v češki tehniki. Sledila bodo predavanja o Splitu in okolici, o Bosni in Hercegovini, o Plitvičkih jezerih, o vzhodni in južni Srbiji, o Sloveniji, o potovanju na Jadran in o jadranski obali itd. Predavanja naznanjajo praškemu občinstvu posebni letaki.

Češki listi pišejo v zveze s tem, da se je v načinu potovanja Čehoslovakov na Jadran že marsikaj zboljšalo, vendar pa še vedno zaostajajo za drugimi narodi posebno za Nemci. Nemci dobro vedo, kolikega pomena je, če krenejo na pot z zanesljivimi informacijami. V Jugoslaviji in na njenem morju je mnogo zanimivega, česar češkoslovaški turisti ne opazijo, ker niso informirani. Zato so predavanja »Jadranske straže« tem večjega pomena.

V levem krilu Industrijske palače na praškem velesejmu je razstavila letos Jugoslavija, ki z razstavljenimi predmeti zelo prijetno preseneti vse poznavalce naše države, obenem pa nudi točne informacije onim, ki Jugoslavije in njenega prebivalstva še ne poznajo. Na prostranih stenah visi nebroj fotografij, slik diagramov in najrazličnejših pripomočkov za povzdigo trgovine, industrije in tujskega prometa. Velik razmah kažejo mesta Beograd, Zagreb, Ljubljana, Split, Sušak, Smederevo, Dubrovnik, Skoplje in Kotor. Naravne lepote Slovenije in Dalmacije vzbujajo občudovanje vseh posetnikov razstave.

Podrobni diagrami kažejo razvoj naše trgovine, stanje našega poljedelstva, živahno stavbno gibanje, število socijalnih ustanov, razvoj zračnega in avtomobilskega prometa itd. Neverjetno je napredovala Jugoslavija na polju narodne prosvete. Jugoslovenska razstava nudi neizčrpen vir informacij in zato ni čuda, da ima vsak dan toliko posetnikov, da se na razstavišču vse gnete.

Oficijelna otvoritev naše razstave na praškem velesejmu je bila v nedeljo dopoldne. Po otvoritvi velesejma se je trgovinski minister dr. Matoušek zelo zanimal tudi za našo razstavo. Ob 11. dopoldne je prispel na našo razstavo naš poslanik dr. Albert Kramer. Pozdravili so ga vladni komisar praškega velesejma sekcijski šef dr. Brejcha, predsednik nadzorstvenega sveta velesejma Fr. Titera in podpredsednik upravnega sveta velesejma tovarnar Barta. Številno občinstvo je poslanika dr. Kramerja ob prihodu na razstavo navdušeno pozdravilo.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.815, Berlin 13.555—13.585 (13.57), Bruselj 7.9255, Budimpešta 9.9261, Curih 1094.94—1097.10 (1095.6), Dunaj 798.94—801.94 (800.44), London 276.24—277.04 (276.64), Newyork 56.725—56.925 (56.825), Pariz 221.78—223.78 (222.78), Praga 168.30—169.10 (168.70), Trst 298.08.

Peki in pretirane cene kvasa

Odgovor pekovskih zadrug v dravski banovini predsedniku prodajnega združenja tvornic kvasa g. Arku

Ljubljana, 26. marca

V »Jugoslovenskem Lloydu« št. 69, v Slov. Narodu« št. 67 in v drugih listih je izšel dne 24. t. m., nekak odgovor g. veleindustrijalca Vladimirja **Arka**, v katerem skuša izpodbiti navedbe v znani spomenici pekovskih zadrug. S svojim odgovorom pa je g. Arko storil jako slabo uslugo kvasnim tovarnam, še slabšo pa javnosti, ki zahteva polno jasnost v vprašanju, ali so očitki pekovskih zadrug na naslov kvasnih tovarn utemeljeni ali ne. Odgovor g. Arka mrgoli neresnic in skuša z neutemeljenimi očitki na naslov pekov oprati lastnega zamorca. Ves odgovor je podoben onemu znanemu pregovoru: »Lovi tatu« ...

Pekovske zadruge so predložile pristojnim oblastim memorandum, v katerem so točno navedle kalkulacijo stroškov in dobička kvasnih tovarn. Edino pošten odgovor na od strokovnjakov sestavljeno kalkulacijo bi bil, ako bi kvasne tovarne sporočile javnosti svojo kalkulacijo, s katero bi vsaj skušale dokazati, da njih dobiček ne prekaša one dopustne meje, ki jo določa § 8 zakona o pobijanju draginje. Ker se pa kvasne tovarne zavedajo, da bi objektivni strokovnjaki njihovo kalkulacijo z lahkoto izpodbili, skuša g. Arko z zavijanjem dejstev in z eklatantnimi neresnicami očrniti peke pred javnostjo, češ, peki imajo pri kruhu ogromne dobičke, nje naj javnost prime, ne pa nas, ki smo prave ovce napram pekom.

Boj pekov za znižanje cen kvasa smatra g. Arko za umetno insciniran s strani oseb, ki imajo baje popolnoma druge namene, kakor pa znižanje cen kruhu in kvasu. G. Arko ostane dolžan odgovor, kakšni so ti nameni in bi peki samo želeli, da se jasneje izraža.

Peki so najboljši odjemalci kvasa in trpijo radi ogromnih cen istega vsak dan veliko škodo. Ostali konsumenti kvasa niso organizirani ter morajo molče prenašati samovoljo kvasnih tovarn. Zato so peki in pekovske organizacije dolžne, ne samo v lastnem interesu, temveč tudi v interesu javnosti razkrinkati početje nekaterih tovarn, ki so državno zaščito izrabile za odiranje prebivalstva. Kakor zahteva javnost do pekovskih obrtnikov točen obračun glede njihovega zaslužka in dobička, tako imajo tudi peki pravico, da zahtevajo točen račun od onih faktorjev, od katerih zavisi cena kruha.

Interes pekovskih obrtnikov je, da se bore pri kvasu za one cene, ki vladajo na svetovnem trgu.

Ker je g. Arko nagrmadil v svojem odgovoru nebroj neresničnih dejstev, smatrajo pekovske zadruge za svojo dolžnost, da resnici na ljubo pokažejo javnosti način obrambe kvasnih tovarn.

1. G. Arko trdi, da se je cena kvasa v zadnjih letih 3-krat znižala. V tej trditvi je samo toliko resnice, da je kvas stal do leta 1929 Din 28.— in da se je cena zvišala radi uvedbe trošarine na Din 32.—. Sedanja cena znaša Din 31.— na kg v Ljubljani, na deželi pa celo Din 34.—. O znižanju cen se torej ne more govoriti, pavšalne trditve g. Arka pa javnosti ne bodo prepričale o naklonjenosti kvasnih tovarn do konsumentov.

2. G. Arku je popolnoma neznano, da je cena kruhu v zadnjih letih stalno padala na podlagi ključev, odobrenih s strani državnih oblasti. Leta 1928 je veljal kg kruha Din 5.50, danes pa velja ista kvaliteta Din 4.50 na kg. Daljne znižanje cen kruhu pa je radi režijskih stroškov nemogoče in so pekovske organizacije ponovno odkrito opozorile javnost na svoje stališče. Zakaj ne stori tega tudi kartel in ne predloži javnosti točne kalkulacije stroškov in dobička?

3. Koliko dajejo kvasne tovarne provizije svojim preprodajalcem, pekom ni znano, ugotoviti se pa mora, da prodaja v Ljubljani tovarna Union pekom direktno brez posredovanja tretjih oseb kvas po Din 31 kg, na deželi pa večinoma tudi brez agentov po Din 34.—, v Beogradu pa celo po Din 35.— kg. Tudi če se koncedira prodajalcu 10% provizija, še vedno dobimo ceno kvasu najmanj Din 31.— za kg. Ako navaja g. Arko nižje cene, govori neresnico.

4. G. Arko dalje trdi, da so peki pustili v svojem memorandu popolnoma iz vidika trošarinske in odpremne stroške. Ker je g. Arko zelo zaposlen, se od njega ne more zahtevati, da članek v »Slov. Narodu« točno prečita, ko je tam navedeno, da se je upoštevala v kalkulaciji trošarina Din 4.— na kg, odpremni stroški pa Din 450.— na 1000 kg, posebej zaboji in papir Din 1.200 na 1000 kg. Tudi je v kalkulaciji postavka za nepredvidene izdatke v znesku Din 1.258.— na 1000 kg kvasa. Kalkulacija, katero so izračunali strokovnjaki, ni smešna, kakor trdi g. Arko, in prevzamejo pekovske zadruge popolno odgovornost za pravilnost iznešenih računov.

5. Ker g. Arko ni pekovski obrtnik, se ne more od njega zahtevati, da ve, koliko se porabi kvasa na kg kruha. Predno pa stopi pred javnost s trditvami, bi bila pač njegova dolžnost — če s svojim odgovorom ne zasleduje drugih ciljev — da se pri merodajnih faktorjih n. pr. pri banski upravi v Zagrebu informira, koliko kvasa porabijo peki na kg kruha. Peki ne porabijo na kg kruha za 8 par kvasa, temveč za črni kruh najmanj za 31 par, za beli pa za 46 par.

6. V odgovoru se dalje trdi, da je sedanji kvas 2 krat močnejši v svojem vrenju od predvojnega, kar seveda zopet ne odgovarja resnici, ker je malasni kvas kvalitativno slabši od žitnega kvasa, ki se je proizvajal in uporabljal pred vojno. Sicer pa g. Arko pred vojno ni izdeloval kvasa in se mu ne more zameriti, ako ne ve točne moči predvojnega kvasa.

7. G. Arko smatra, da cena kvasa sploh ne igra nobene vloge v narodnem gospodarstvu, ker se porabi na kg. kruha minimalno kvasa. V memorandu so peki iznesli višino dobičkov kvasnih tovarn in narodno gospodarstvo težko občuti, ako se v žepe nekolikih tovarn stekajo ogromni dobički. Vsak posameznik plača kvasnim tovarnam dnevno davek, katerega so kvasne tovarne prebivalstvu naprtile, izrabljajoč nečuveno svoj monopolski položaj v državi.

8. Do največje neresnice pa se je povzpel g. Arko, ko trdi kot neke vrste strokovnjak, da se dobi iz 100 kg moke 140 kg kruha. Ta trditev je zlobno iz trte izvita, ker se iz najboljše moke dobi največ 128 kg kruha, iz slabše pa 120—122 kg, kar je že ponovno uradno dognano. Gosp. Arko skuša v svojem odgovoru dokazati, da imajo peki pri kruhu velikanske dobičke, medtem ko lastne previdno zamolči in prikriva. Peki bi samo želeli, da bi g. Arko in druge kvasne tovarne dobavljale tak kvas in tako moko, iz katere bi se dalo izdelati na 100 kg 140 kg kruha.

9. G. Arko misli, da je najboljša obramba lastnih interesov, ako udari na peke in strokovnjaško ugotovi, da kg kruha ne bi smel pri današnjih cenah moke veljati več kot Din 2.80 na kg. V interesu javnosti bi peki želeli, da ustanovi kvasni kartel takoj tovarne kruha po celi Jugoslaviji, kjer bi prodajal kruh po Din 2.80 na kg, seveda tak, kot ga sedaj prodajajo peki. Z ustanovitvijo takih tovarn bodo vsaj konsumenti dobili povrnjen del superdobičkov kvasnih tovarn, ker bodo take velepekarne delale z ogromno izgubo. Ker pa zahteva javnost na očitke g. Arka jasnost, je potrebno kratko obrazložiti, da cene kruha ne zavisijo samo od cen moke, temveč tudi od režijskih stroškov t. j. od raznih dnevnih izdatkov, katere ima pek pri izdelavi kruha. Režije pekov se gibljejo v zadnjih letih v isti višini in nihče ne more trditi, da bi se v zadnjem času poceni kvas, sol, premog, razsvetljava, mezde, davki, prispevki k bolniški blagajni itd.

V lastno obrambo je potrebno navesti dva primera nizke, oziroma visoke cene moke:

Ako velja 100 kg moke	Din 1000.—
in znašajo režijski stroški na 100 kg moke	» 230.—
tedaj velja peka 126 kg kruha iz te moke	Din 1230.—
ako proda pek ta kruh po isti ceni, kot ga velja moka t. j. 126×10, dobi pek za ta kruh	» 1260.—
ima torej pri tem dobička pri 126 kg kruha.	Din 30.—
Danes se giblje cena moki na 100 kg	» 350.—
režija je ostala vsaj ista torej	» 230.—
126 kg kruha velja torej peka	Din 580.—
Po kr. banski naredbi z dne 23. XII. 1930 bi moral pek prodajati ta kruh po Din 4 za kg in bi torej dobil za 126 kg kruha	» 504.—
in seveda imel izgube	Din 76.—

Če bi pa pek prodajal kruh po Din 2.80, kakor to zahteva g. Arko, si vsak sam lahko izračuna ogromno izgubo, katero bi imel pekovski obrtnik. Mimogrede je treba še opozoriti, da g. Arko nima pojma o cenah moke, četudi bi se lahko pri vsakem veletrgovcu v Zagrebu informiral, da dobe peki kvalitativno moko po 320 Din, v Ljubljani pa še dražje, ker se mora upoštevati mitnina in daljši dovoz. Pekovski obrtniki se tovarn kruha ne boje, ker je ponovno inozemstvo dokazalo, da take tovarne kaj hitro propadejo, če uvajajo nižje cene za kruh, kot jih imajo posamezni peki. Sicer pa je sklicevanje na zagrebško gradjansko pekarno deplasirano, ko mora vendar biti g. Arku znano, da je ta tovarna prišla v velike finančne težave, četudi je kruh prodajala po istih cenah kot ostali peki.

10. G. Arko se postavlja pri določevanju cen kruha na visoko stališče sodnika in izjavlja, da so kvasne tovarne vedno pripravljene znižati cene kvasa, ako bodo peki znižali cene kruhu. Pekovski obrtniki odkrito izjavljajo, da je daljnje znižanje cen kruhu pri današnjih razmerah nemogoče, nasprotno pa je točno dokazano, da imajo kvasne tovarne 11 Din superdobička na kg kvasa in je dolžnost kvasnih tovarn, da v današnji krizi nudijo prebivalstvu cenejši kvas. Sicer pa bodo imeli pekovski obrtniki pravičnejšega sodnika, kateremu bodo točno z računi dokazali, da nimajo pri kruhu nobenega nedopustnega dobička. Peki zahtevajo, da se tudi kvasne tovarne podvržejo državni kontroli in da se z naredbo določijo kvasne cene.

11. G. Arko končno zanika, da bi obstojal kvasni kartel, temveč govori o nekem sporazumu glede rajoniranja prodajnih področij. G. Arko smatra javnost za silno naivno, ako misli, da mu verjame, da kvasne tovarne niso sporazumno določile cen kvasu in s tem izločile vsako medsebojno konkurenco. Kvasni kartel obstoja in ima radi ogromnih dobičkov njegovih članov tudi ogromno moč. Zato si g. Arko lahko dovoli, da je njegov odgovor ciničen in da bije resnici v obraz.

12. G. Arko trdi, da je kalkulacija, napravljena s strani pekovskih organizacij, smešna in neresnična. Kot odgovor samo kratka ugotovitev. V Nemški Avstriji velja v Gradcu kg kvasa iz tovarne Reininghaus 1.85 S t. j. 14.80 Din ali prištevši trošarino à Din 18.80 za kg. Kalkulacija pekovskih zadrug je v svojem memorandu dopustila možnost pravične cene kvasu Din 20.— za kg. Vprašamo, ali dela tovarna Reininghaus v izgubo? To seveda ni verjetno, ker daje svojim delničarjem čisto primerne dividende. Torej gospodje pri kvasnem kartelu naj točno obrazlože to silno nasprotje med ceno kvasa v Avstriji in pri nas.

Za kvasne tovarne bi bilo boljše, ako bi molče prenesle razkritja pekovskih zadrug; ako pa so v interesu javnosti odgovorile, zahteva javnost, da odkrito in jasno obrazlože svoje stališče in pojasnijo, zakaj in v kakšne svrhe uporabljajo ogromne superdobičke.

Pekovske zadruge se ne boje iznešenih grozenj ter so odločene vztrajati v boju za pravično stvar.

Pekovske zadruge v Ljubljani, Celju, Mariboru in Ptuju.

Samopomoč državnih uslužbencev

Redni občni zbor Zadruge državnih uslužbencev za nabavo potrebščin v Ljubljani

Ljubljana, 26. marca.

V torek se je vršil v Unionu v beli dvorani IX. redni občni zbor Zadruge državnih uslužbencev za nabavo potrebščin. Vseh zborovalcev je bilo 77, med njimi tudi nekaj dam. Zborovanje je ob 20. uri otvoril in vodil predsednik, sodnik okrožnega sodišča g. A. Žigon. Iz poročila upravnega odbora posnemamo:

Zadruga je lani napredovala v dveh smereh, in sicer v povečanju števila članov in pa v končnem finančn. uspehu, ki presega dosedanje. Smoter upravnega odbora je bil, da popolnoma zadovolji člane, zakaj to je najboljše sredstvo za pridobivanje novih zadrugarjev, od katerih je odvisen napredek vsake zadruge.

Upravni odbor je bil izvoljen za lansko leto na občnem zboru 27. marca. Pri sestavi upravnega odbora je bil izvoljen za predsednika g. A. Žigon, za podpredsednika pa dr. A. Šaplja. Iz lanskega upravnega odbora je izstopil Fr. Tumpej zaradi službene premestitve iz Ljubljane. Na njegovo mesto je bil pozvan na lanskem občnem zboru J. Sfiligoj, davčni upravitelj v pokoju. Upravni odbor je imel v lanskem poslovanju 22 sej, med temi 7 skupnih z nadzornim odborom.

Zadruga je lani preskrbovala člane s specerijskim in kolonialnim blagom, z drvmi in s premogom ter obutvijo iz svoje čevljarske delvnice. Proti koncu leta je pričela tudi s prodajo vina v zaprtih steklenicah.

Upravni odbor je tudi lani prosil na odločilnih mestih za dodelitev več poslovnih lokalov v hiši (štev. 5) na Vodnikovem trgu. Prošnje so bile odbite, pomanjkanje prostora je spričo rastočega prometa vedno bolj občutno.

Lani 1. januarja je štela zadruga 861 članov, med letom je pristopilo 96 članov, izstopilo pa 22 članov in sicer 11 zaradi preselitve, 11 pa zaradi smrti. Danes šteje zadruga 935 članov.

Nominale vpisanih deležev znaša 93.700 Din, jamstvo članov za obveze zadruge 937.000 Din, rezervni fond zadruge 77.796.93 Din, tako znaša skupna kreditna sposobnost zadruge 1,108.496.9. Din.

Rezervni fond je znašal v začetku leta 1930 57.532.11 Din, ob koncu istega leta pa 77.796.93 Din. Pokojninski fond je znašal v začetku leta 1930 1873.69 Din, ob koncu leta 1930 pa 2535.69 Din. Dobrotvorni fond je znašal v začetku leta 1930 3229.11 Din, danes pa 3891.11 Din.

Zadruga je imela v začetku leta 1930 v blagajni (gotovine in vloge pri poštni hranilnici) 92.002.86 Din, med letom je bilo vplačano 2,830.625.19 Din, izplačano 2,806.147.47 Din in znaša danes stanje blagajne 116.480.58 Din.

Lani je zadruga prodala blaga: a) specerijskega za 1,674.251.57 Din, manufakturnega 3.690.75 Din, c) čevljarskih izdelkov za 119.446.50 Din, č) kuriva (drv in premoga) za 294.644.85 Din, torej vsega vkup za 2,092 033.67 Din.

Režijski stroški so znašali v letu 1929 156.445.75 Din, lani pa 160.411.05 Din, torej so narasli lani za 3965.30 Din.

Zadruga je bila dolžna v začetku 1930 leta Savezu nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev v Beogradu 685.662.00 Din, med letom je prejela od Saveza v gotovini in blagu in je bila obremenjena za obrsti skupno za 426.079.94 Din, povrnila pa je Savezu 673.219.94 Din, tako da mu je danes dolžna še 438.522.— Din.

Prodaja premoga in drv rase od leta do leta. Medtem se je prodalo v letu 1928 za 98.120.— Din in v letu 1929 za 241.944.61 Din, se je kuriva spečalo lani za 294.644.85 Din. In tako je tudi zrasel pri kurivu zaslužek.

Zadruga je bila lani vnovič revidirana. Revizijo je izvršil revizor Saveza A. Bavčič. O uspehu revizije je poslal Savez revizijsko poročilo, da se občnemu zboru prebere, kar se je tudi zgodilo.

Poročilo nadzornega odbora. Nadzorni odbor je pregledal poslovanje upravnega odbora po knjigah in stanje imovine po blagajniški knjigi ter ugotovil, da so vsa vknjiženja prejemkov pravilna. Napravil je večkrat nenadno revizijo blagajnice, katere denarno stanje se je zmeraj popolnoma ujemalo s knjigo in z vsemi pripadajočimi prilogami. Imel je 5 rednih sej, 7 skupnih sej z upravnim odborom. Soglasno je bil podeljen obsolutorij staremu odboru, na kar so zborovalci prešli na volitve. Izvoljeni so bili v upravni odbor: Jernej Božič, Josip Sfiligoj, Ivan Hovar, Anton Pečnik, Srečko Vodopivec, Rudolf Maslej in Josip Beguš. V nadzorstvo so pa bili izvoljeni: Ivo Sancin, Al. Vesel, Josip Wedam, Vilko Pavčič, Ivan Kramar, Milan Golkov in Ivan Gradjančič.

Ljubljanski občinski proračun

Poročilo načelnika finančnega odseka Ivana Tavčarja o proračunu ljubljanske mestne občine za l. 1931

Gradbena dela

Kar je zadnja leta zgradila občinska uprava cest, kanalov in mostov ter izvedla raznih regulacijskih del, ni samo ob sebi umljivo izvrševanje tekočih nalog občinske uprave, ampak mnogo več: **ustvarjanje nove Ljubljane.**

Za ceste, mostove, kanale in javne nasade je za redno vzdrževanje predviden v proračunu znesek 9,816.312 dinarjev. — V tem poglavju proračuna so izkazani predvsem izdatki za mezde, nasipalni in drugi materijal, ki je potreben za vzdrževanje cest, mostov in kanalov. Uprava javnih nasadov zahteva še letos posebni izdatek za zgradbo rastlinjaka v znesku Din 200 tisoč in manjši izdatek Din 50.000 za ureditev glavnega tivolskega drevoreda.

Glavna nova gradbena dela pa bo izvršila občinska uprava iz investicijskih posojil, ki so izkazana v izrednem prometu z zneskom Din 46,454.702 in za katera so v rednem proračunu vnešene tudi odpadajoče anuitete, v kolikor ni podano za zgradbo carinarnice in k njej vodečih cest, kritje že v izrednem prometu samem.

Kanali in jarki. Leta 1930 je bilo zgrajenih 4 km cestnih kanalov in zbiralnikov, med njimi važni kanal na Vilharjevi cesti, ki je glavni zbiralnik za Šiško, poleg 23 večjih kanalov po raznih cestah in ulicah. Jarkov je bilo leta 1930 izvršenih in očiščenih 3½ km.

V letu 1931 se bosta zgradila iz 3.5 milijonskega posojila **važna zbiralna kanala za Šiško na Vilharjevi cesti in Pokopališki ulici v dolžini 1200 m in za Rožno dolino po Glinški ulici.** S tem se bo lahko šele izvedla podrobna kanalizacija mestnega okoliša v Šiški in Rožni dolini, ki je posebno iz higijenskih ozirov nujno potrebna.

Tlakovanje cest se bo izvedlo tekom leta 1931 predvsem v okviru kaldrminskega fonda, ki ima v načrtu poleg za trgovino izredno pomembne zgradbe upravnih poslopij carinarnice, tudi tlakovanje Vilharjeve, Šmartinske, Masarykove, Resljeve, Celovške, Gosposvetske, Bleiweisove in severnega dela Dunajske ceste. **Na ta način bi bile vse dovodne ceste v Ljubljano tlakovane.**

Mostovi se bodo tekom leta 1931 lahko gradili iz 6.2 in 1.5 milijonskega posojila in sicer železobetonski most pred Trnovsko cerkvijo, železobetonski propust čez Volarjev jarek, železobetonske brvi čez Ljubljanico v Ribji ulici, čez Ljubljanico na Poljanah in čez Gruberjev prekop v podaljšku Streliške ulice.

Iz vseh naštetih komunikacijskih del je razvidno, da je občinska uprava posvetila dosedaj vedno zapostavljeni periferiji mesta, svojo največjo pažnjo.

Z regulacijo Ljubljanice se je godilo nekako tako, kot z napeljavo vodovoda na Barje. Vse predhodnice sedanje občinske uprave so imele v svoji bogati torbi polno obljub o zgraditvi vodovoda na Barje in o regulaciji Ljubljanice. Ostalo je pa dolgo povojno dobo 12 let le pri obljubah. **Sedanja občinska uprava je šele s svojim složnim in ustvarjajočim delom dala i Barju vodovod, in dosegla, da se tekom letošnjega leta prične z regulacijo Ljubljanice.**

Za regulacijska dela Ljubljanice je predviden v prvi etapi gradbenih del šestmilijonski program, h kateremu prispeva mestna občina dva milijona, država dva milijona, ostalo pa banovina in barjanski interesenti. Letos se bodo izvršila sledeča dela: uredilo se bo frančiškansko tromostovje in bo obstoječi frančiškanski most namenjen za vozni promet, dočim se bosta za pešce napravili ob vsaki strani mostu 4 m široki železobetonski brvi; regulirala se bo Gradaščica od Kolezije do izliva; reguliral se bo Mali graben od mostu na Opekarski cesti do izliva v Ljubljanico; zgradili se bodo oporni zidovi v strugi Ljubljanice; uredili se bodo fundamenti čevljarskega mostu. Nadaljni program za regulacijo Ljubljanice je že izdelan **ter je tudi za prihodnji proračun zagotovljena državna subvencija v znesku 2 milijona dinarjev.**

Med neodložljiva gradbena dela bodočih let spada **ureditev glavnega kolodvora.** Da se pospeši ureditev kolodvora, je občina v sporazumu s prometnim ministrstvom votirala znesek Din 150.000 za razpis natečaja za načrte. S tem je pomaknjeno vprašanje ureditve kolodvora z mrtve točke in je pričakovati, da se bo najpozneje tekom prihodnjega leta pričelo z deli.

Na aerokartah ni Ljubljane, ker nimamo aerodroma. Ako nočemo biti izločeni iz svetovnega zračnega prometa, moramo vse storiti, da dobimo **aerodrom.** Ljubljano bi pasirala zračna črta Berlin, München, Salzburg, Ljubljana, Zagreb, Sušak, kar bi bilo za nas s prometnih in gospodarskih pogledov sila važno. Občina je že pričela razgovore z merodajnimi faktorji in dobila zagotovilo, da bi se iz državnih sredstev zgradila vsa poslopja, dočim bi mestna občina preskrbela potreben svet.

Tudi z rešitvijo zgradbe novega magistratnega poslopja ne bo več dolgo odlašati. Po zamisleku mojstra Plečnika, naj bi se zgradil **novi magistrat** na Vodnikovem trgu, trg pa namestil okrog poslopja, tostran in onostran Ljubljanice.

Ko smo srečno zaključili stanovanjsko gradbeno akcijo in se je sedanji občinski upravi posrečilo, da je našla kritje za ogromne investicije 40 milijonov dinarjev, je sedaj razširila občinska uprava svojo gradbeno delavnost na druga nič manj važna področja in kakor vidimo: uspešno. **Po veliki večini bodo kmalu vse glavne ljubljanske ceste urejene, zgrajeni najvažnejši kanali in mostovi in regulirana Ljubljanica.** Velike so žrtve, katere občina za izvršitev tega programa daje. Seveda pa ni pozabljati, **da prav s temi žrtvami ustvarjamo življenjske pogoje svojemu ljubljenemu mestu.** In še na nekaj ne smemo pozabiti. Ljubljana se ne olepšava samo s svojimi sredstvi, **kajti znali smo preskrbeti tudi sredstva izven občinskih davščin, to je kaldrminski fond v znesku 25 milijonov in stalne milijonske dotacije za regulacijo Ljubljanice.**

Upamo, da bo ljubljansko prebivalstvo pravilno ocenilo naša prizadevanja za podvig mesta in računamo z uvidevnostjo, da bodo investirani milijoni dvignili gospodarsko moč vseh delavnih občanov. Porasla bo kupna moč konzumentov, ker bo v mestu dovolj dela in dvignila se bo naša obrt in trgovina, ker bo dovolj naročil, kar je posebno v današnjih časih svetovne gospodarske krize odločilnega pomena. **S preskrbo dela izvršujemo važno akcijo za sanacijo socijalne in gospodarske krize.**

Beležnica

Koledar.

Danes: Četrtek, 26. marca 1931, katoličani: Emanuel, pravoslavni: 13. marca, Srdan.

Današnje prireditve.

Drama: zaprto.
Opera: Hoffmanove pripovedke.
Kino Matica: Moja žena? Tvoja žena?
Kino Ideal: Pesem bregov.
Kino Ljubljanski dvor: zaprto.

Dežurne lekarne.

Danes: Trnkoczy, Mestni trg, Ranor, Miklošičeva cesta.

Iz gledališke pisarne

DRAMA

Abonenti reda D imajo za svoj abonma dramsko predstavo v petek dne 27. t. m. Vprizori se Finžgarjeva narodna igra »Divji lovec« v običajni zasedbi in režiji prof. Šesta. V soboto zvečer ostane drama zaprta, ker je generalka za veseloigro »Pri belem konjičku«, katere premijera bo v nedeljo.

Dramska premijera. Po 25 letih vprizori naša drama zopet BlumenthalCadelburgovo trodejansko veseloigro »Pri belem konjičku«, ki je v Verovškovih časih zaporedoma polnila takratne dramske predstave. Dejanje se godi v večjem letoviščarskem kraju naše Gorenjske, je izredno zabavno in veselo. Glavno vlogo hotelirke »Pri belem konjičku« igra ga. Nablocka, veltrgovca in posestnika K. Bucka igra g. Cesar, njegovo hči Tilko ga. Mira Danilova, ljubljanskega odvetnika dr. Kovača g. Levar in plačilnega natakarja Žana g. Kralj. Pomembnejše vloge imajo tudi še gg. Železnik, ki igra prof. dr. Koprivarja in ga. Vida Juvanova, ki igra njegovo hči Minko, kakor tudi g. Daneš, ki igra posestnikovega sina Jerino. V ostalih vlogah je zaposlen velik del našega agilnega dramskega ansambla. Premijera bo v nedeljo zvečer kot izven predstava.

OPERA

Danes gostuje znani tenorist Josip Rijavec v naslovni partiji opere »Hoffmannove pripovedke«. To enkratno gostovanje odličnega pevca je zadnje pred odhodom v Ameriko. Opozarjamo na ta velezanimiv večer vse ljubitelje naše opere. Hoffmann je ena izmed najboljših partij iz pestrega repertoarja evropsko znanega našega rojaka. V operi sodelujejo tudi izvrstni g. Križaj, ga. Popovičeva, Poličeva, Majdičeva, Kogejeva in drugi. Dirigent ravnatelj Polič. Izven abonmana.

V petek se ponovi prekrasna Thomasova opera »Mignon«. Naslovno partijo poje ga. Sax-Pristovšek, Lotharia poje g. Betetto, Maistra g. Vičar, Filino ga. Popovičeva itd. Dirigent g. Neffat. Predstava se vrši za red C.

V soboto se vprizori za red A Millöckerjeva opereta »Dijak prosjak« z g. Gostičem v naslovni partiji.

Mozartova proslava v ljubljanski operi. Naša opera proslavi v nedeljo dne 29. t. m. zvečer 175 letnico rojstva in 140 letnico smrti enega največjih glasbenih genijev V. A. Mozarta. Spored tega spominskega večera je naslednji: najprvo zaigra operni orkester pod vodstvom ravnatelja Poliča uverturo k Mozartovi operi »Čarobna piščal«. Nato bo kratek spominski govor, ki ga je napisal brez dvoma najboljši glasbeni zgodovinar dr. Josip Mantuani. Po govori se bo izvajala pod taktirko ravnatelja Poliča Mozartova opera »Cosi fan tutte« z g. Betettom kot gostom. Ostala zasedba ista kakor pri vprizoritvah te opere koncem januarja let. leta. Na to proslavo vabimo vse prijatelje glasbe, predvsem čestilce klasične glasbe. Za predstavo veljajo znižane operne cene.

Razumljivo.

— Je gospod doma?

— Je.

— Ah, to me pa res veseli! Končno dobim od njega svoj denar.

— Slabo ga poznate. Če bi imel denar, bi ga ne bilo doma.

Dnevne vesti

— **Odlikovanje prijatelja Jugoslavije.** Znani predavatelj Jadranske Straže v Ljubljani ravnatelj dr. Hynek **Nemeček** je bil za svoje zasluge za našo rivijero in Jugoslavijo sploh odlikovan z redom Sv. Save IV. stopnje.

— **Promocije.** V soboto 28. tm. ob 11. bodo promovirani na univerzi kralja Aleksandra I. za doktorje prava gdč. Ahazhizh Fini iz Ljubljane, g. Pichler Franjo iz Maribora in Horvat Ivo, sin pokojnega notarja iz Kamnika.

— **Občinska trošarina v Ljubljani in Celju.** Finančno ministrstvo je odredilo, da smeta pobirati občini Ljubljana in Celje od 1. januarja 1931 do odobritve proračunov občinske trošarine na iste predmete in v isti višini, kakor sta jih pobirali lani.

— **Iz zdravniške službe.** V imenik zdravniške zbornice za dravsko banovino so bili vpisani sekundarij umobolnice na Studencu dr. Ivan Marinčič, sekundariji banovinske splošne bolnice v Ljubljani dr. Slavko Rakovec, dr. Janez Šarec, dr. Božena Grossmann in Alfred Schweltz ter asistentka anatomskega instituta v Ljubljani dr. Valentina Grošelj.

— **Razpust društev.** Društvi »Strelski klub Jelen v Ljubljani« in »Društvo za gojitev treznosti v Ljubljani« sta razpuščeni, ker nimata pogojev za pravni obstoj.

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 21 z dne 26. t. m. objavlja pravilnik o popisu prebivalstva, kmetijskih gospodarstev in domače živine v kraljevini Jugoslaviji dne 31. marca 1931 in objave glede pobiranja občinske trošarine v 17 občinah dravske banovine v letu 1931.

— **Brzojavni in telefonski pravilnik,** ki je izšel pred več leti, je danes zaradi premnogih novih poslovnih pravil v brzojavni in telefonski službi domala neraben, ker ne ustreza več svoji nalogi. Zato bo z novim brzojavnim in telefonskim pravilnikom, ki ga je sestavil dr. Jožko Lebar, poštnim uradom in zasebnikom zelo ustreženo.

— **Društvo Slovencev v Novem Sadu.** V Novem Sadu je bilo te dni ustanovljeno društvo Slovencev. Za predsednika je bil izvoljen zastopnik TPD inž. Josip Šinigoj.

— **Priprave za I. banovinsko vinsko razstavo in vinski sejem,** ki bo od 10. do 12. maja v Mariboru v dvorani pivovarne »Union« na Aleksandrovi cesti, so v polnem teku. Pretekli teden je Vinarsko društvo za dravsko banovino razposlalo oficijelne prijavnice vsem članom društva, ki so letos in lani plačali članarino in od katerih pričakujejo, da bodo dali svoja vina na razstavo. Če pa kdo prijavnice ni prejel (bodisi član ali nečlan), pa bi rad razstavil svoje vino, naj takoj piše po prijavnico Vinarskemu društvu za dravsko banovino v Mariboru, ki mu prijavnico takoj pošlje. Društvo je pozvalo tudi razne trgovske tvrdke, da pošljejo svoje oglase za katalog, ki bo ob priliki vinske razstave in sejma izdan v veliki nakladi. Vinarska podružnica v Gornji Radgoni bo v svojem področju zbrala vina, namenjena za razstavo in sejem, v Gornji Radgoni in jih bo skupno poslala v Maribor. Enako postopanje priporočamo vsem drugim vinarskim podružnicam. Kjer pa še vinarskih podružnic ni, tam se naj vinogradniki razstavljalci dogovorijo med seboj za sličen postopek in pošljejo svoja vina prav tako skupno na razstavo v Maribor. Odpremni stroški bodo na ta način manjši.

— **Opozarjamo ljubitelje francoskega jezika v Kranju,** da bo v petek ob pol 7. predaval g. prof. Vey in sicer o francoskem gledališču v l. 1931. Predavanje se bo vršilo pod pokroviteljstvom društva prijateljev Francije. Pridite!

— **Opozorilo turistom.** SPD naznanja, da bo koča pri Triglavskih jezerih od 28. t. m. do 13. aprila odprta in popolnoma oskrbovana.

— **Radovljica.** Pevski zbor Sokola priredi v nedeljo, dne 29. t. m. ob pol štirih popoldne koncert, na katerega posebno opozarjamo našo okolico.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno in hladnejše vreme. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države bolj ali manj oblačno. Včeraj je bil pravi pomladanski dan, le škoda, da je temperatura že čez noč občutno padla. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 18, v Zagrebu 17, v Mariboru, Beogradu in Sarajevu 16, v Ljubljani 15 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 773 mm, temperatura je znašala 1.4.

— **Ljubavna tragedija v Somboru.** V ponedeljek zjutraj se je v Somboru odigrala krvava ljubavna tragedija. Za 33 letno vdovo Marijo Johannovo iz Apatina je lazil 32 letni slikar Josip Komlossi, toda Johannovi ženin ni bil všeč. Ko se je v ponedeljek dopoldne vrnila s trga domov, jo je pred hišo počakal Komlossi in jo ustrelil naravnost v srce, nato pa sebe v glavo. Nesrečna vdova je bila takoj mrtva, Komlossi je pa še istega večera podlegel poškodbam. Johannova je zapustila dva nepreskrbljena otroka.

— **Velik požar v Varaždinu.** Včeraj ponoči je v skladišču kožarske industrije v Varaždinu izbruhnil velik požar, ki se je naglo širil. Gasilci so ogenj šele po večurnem napornem gašenju pogasili. Škoda znaša okrog 100.000 Din.

— **Senzacijonalen zločin.** V Malem Idješu pri Bački Palanki je agent Koropat, zastopnik neke zagrebške tvrdke, ustrelil zastopnika tamošnje tvrdke Stjepana Polačka. Polaček je prišel 24. t. m. v Mali Idješ, da uredi s Koropatom neke račune. Med računanjem sta se sprla, Koropat je nenadoma potegnil samokres in Polačka ustrelil. Polaček je bil takoj mrtev, Koropata so pa aretirali.

— **Pet let ječe zaradi roparskega napada.** V vasi Grgujevc blizu Sremske Mitrovice so našli lani 20. septembra v hlevu Petra Schmitta težko ranjenega 53 letnega Nikolo Zegarca. Imel je globoko rano na glavi, nogi je pa imel zvezani. Bilo je očividno, da je postal žrtev roparskega napadalca. Žegarca so prepeljali v bolnico, kjer je kljub težki poškodbi okreval. Povedal je, da ga je napadel in oropal 21 letni delavec Štefan Dozet, ki se je moral te dni zagovarjati pred sodiščem. Obsojen je bil na 5 let ječe in triletno izgubo častnih pravic.

— **Poskušen samomor Slovenke v Beogradu.** V torek popoldne se je hotela v Beogradu zastrupiti z octovo kislino služkinja Frančiška Sehal iz Preloga v Medjimurju. Našli so jo nezavestno v kopališču v Vidinski ulici. Prepeljali so jo v bolnico. Pri dekletu so našli pismo, v katerem pravi, da gre v smrt zaradi nesrečne ljubezni.

Površnike, obleke in vsa druga dela za gospode in deco nudi v največji izbiri tvrdka J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova c. 12

Iz Ljubljane

—lj Priznanje strokovnemu delu. V posebni sobi gostilne »Pri Nacetu« na Martinovi cesti se je vršilo v torek posebno slavje Društva policijskih nameščencev in upokojencev v Ljubljani. Od svojih tovarišev se je poslavljal po 12 letih njihov društveni tajnik g. Benedičič Janko, ki je zaradi službenih razmer po tolikih letih društvenega delovanja odložil mesto tajnika. Že v priznanje 10letnega društvenega delovanja so se mu tovariši oddolžili za delo pri društvu z imenovanjem za častnega člana, še lepše zadoščenje za njegovo neumorno delo mu je pa članstvo dalo s tem, da mu je podarilo krasno srebrno dozo z graviranimi lemnicami njegovega društvenega delovanja. Predsednik društva policijski nadzornik g. Počkar je imel na slavljenca prav lep nagovor. Tajnik in častni član društva g. Benedičič se je najiskreneje zahvalil za častno darilo. K besedi se je oglasil tudi prvi in ustanovni predsednik g. Minkuš, ki je želel g. Benedičiču mnogo zadovoljstva na novem službenem mestu na Jesenicah in čimprejšnji povratek med ljubljanske tovariše.

—lj Prihod hrvatskih zadrugarjev v Ljubljano. Davi je prispelo z brzovlakom v Ljubljano okoli 30 mladih hrvatskih zadrugarjev, udeležencev zadružnega tečaja, da si ogledajo razne zadružne naprave in zadruge v dravski banovini.

—lj Z naših cest in ulic. Cestni valjar je zadnje dni ravnal in gladil Cesto v Rožno dolino v smeri od Ceste na Rožnik proti Kocenovi ulici. Ko je tu opravil svoje delo, je prilomastil na Vrtačo, kjer tare in tlači debel gromoz ter ravna cestišče od Levstikove doZiljskega ulice. Ko se del Vrtače in Levstikove ulice do Bleiweisove ceste primerno vzdigne, planira in z valjarjem zgladi, bodo hiše na Vrtači na svoji mičnosti veliko pridobile. V Vrstovškovi ulici, ki gre od Groharjeve ceste vzporedno z Marmontovo ulico, so v delu požiralniki.

—lj Staro rimsko zidovje na Mirju na več mestih razpada, dasi še ni dolgo, kar so ga popravili. Podoba je, da bodo ti ostanki nekdanje Emone stali naše mesto še mnogo denarja. Tudi lesene klopi ob zidovju so potrebne popravila.

—lj K poročilu o občnem zboru »Ljubljanskega Zvona«. V poročilu o občnem zboru pevskega društva »Ljubljanski Zvon« smo pozabili omeniti društvenega arhivarja in upravnika glasbene revije g. J. Jamnika, ki že polnih 25 let marljivo urejuje društveni arhiv in revijo »Zbori«. Za svoje zasluge je bil odlikovan s častno diplomo JPS.

—lj Dr. Wilfan v Slavističnem klubu DSFF. V nedeljo, dne 29. marca 1931 bo predaval v dvorani Filharmonične družbe (Elitni kino Matica) na Kongresnem tugu ob pol 11. uri dopoldne predsednik Mednarodnega odbora narodnih manjšin g. dr. Josip Wilfan o temi: »Raznolikost narodnostnega problema v Evropi«. Predavanje, katerega je prvotno pripravil Akademski klub za proučavanje mednarodnih problemov za nameravani ciklus, se bo vršilo v okviru javnih predavanj Slavističnega kluba DSFF, ki so si priborila v naši javnosti izredno pozornost in zanimanje. Zanimiva, važna in nad vse aktualna tema bo gotovo privabila izredno število obiskovalcev. Vstop prost.

—lj Združenje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana naznanja, da sta se za to leto 1931 izvoljena upravni in nadzorni odbor konstituirala nastopno: Upravni odbor: predsednik: ing. Janko Mačkovšek, I. popredsednik: ing. Josip Dedek, II. podpredsednik: ing. Igo Pehani, I. tajnik: ing. Ladislav Bevc, II. tajnik: ing. Nace Perko, I. blagajnik: ing. Ciril Pirc, II. blagajnik: ing. Evgen Poniž, I. knjižničar: Drago Fatur, II. knjižničar: ing. Lado Kham, I. gospodar: ing. Jože Platner, II. gospodar: ing. Boris Hribar. Odborniki: ing. Stanko Dimnik, ing. Anton Ditrich, dr. ing. Stanislav Punčuh, ing. Karel Tavčar, ing. Fran Zelenko, ing. Jože Završnik. Nadzorni odbor: ing. Viktor Skaberne in ing. Vinko Strgar.

—lj Redni letni občni zbor Saveza muzičara v kraljevini Jugoslaviji, podsavez Ljubljana se vrši na veliki petek dne 3. aprila ob 10. uri dop. z običajnim dnevnim redom v restavraciji hotela Lloyd v Ljubljani.

—lj »Revna ko cerkvena miš« v soboto, »Glavni dobitek« v nedeljo na Šentjakobskem odru. Zadnjič v tej sezoni uprizori Šentjakobski oder izvrstno veseloigro »Revna ko cerkvena miš«. V nedeljo 29. t. m. pa bo gostoval na Šentjakobskem odru prvič oder ZKD z izvrstno Lipahovo komedijo »Glavni dobitek«. Pri predstavi bo sodelovala iz prijaznosti gdč. Gorupova. Vstopnice so pri g. Milošu Karničniku na Starem trgu.

—lj O razvoju naše trgovinske mornarice bo predaval v petek ob 20. v »Zvezdi« kapetan dolge plovidbe g. Rudolf Crnić iz Zagreba. G. predavatelj je znan strokovnjak, ki je prebrodil širna morja, obenem pa je odličen publicist in uradnik najstarejšega lista, ki se bavi z zadevnimi vprašanji »Jugoslovenskega Pomorca«. Predavanje bo izredno zanimivo in popularno, zato so vabljeni vsi člani JS, trgovci in splošno vse občinstvo.

—lj Podžupanovo predavanje odloženo. Radi zadržanosti g. podžupana pros. E. Jarca v Beogradu za danes napovedanega predavanja UJNŽB Ljubljana v dvorani »Sloge ne bo.

—lj Dve nesreči. Včeraj popoldne je pri delu v Mostah ponesrečil 28 letni delavec Jože Tomšič. Voz ga je pritisnil tako močno k steni, da si je zlomil desno roko. — Včeraj dopoldne se je pri telovadbi v sokolskem domu na Taboru ponesrečil 13-letni dijak Avgust Habič. Pri skoku čez konja je padel in si zlomil ključnico. Oba so prepeljali v bolnico.

—lj Čudna bolnika. Snoči so prepeljali v ljubljansko bolnico dva čudna bolnika. Prvi je bil 33-letni Miha Ž., trgovski sluga v Ljubljani, drugi pa Alojzij P., tudi iz Ljubljane. Oba sta imela prestreljeno dlan roke. V bolnici je Ž. zatrjeval, da je šel okrog 21. po Vrtni ulici, pa ga je P. ustavil in nenadoma streljal nanj. Prestrelil mu je dlan. Vsekakor je zadeva precej zagonetna, kajti tudi P. ima prestreljeno dlan.

—lj Silen vihar po noči. Na včerajšnji praznik je bilo lepo in solnčno, res prvi pravi pomladanski dan. Bilo pa je prav soparno in zvečer se je začelo oblačiti. Okoli 21. je zapihal nad Ljubljano in okolico sprva močan jugovzhodnik, ki se je pozneje boril z zapadnikom in jugozapadnikom, tako da je bilo nad okolico prav razburkano. Vihar je bil zlasti silen okoli polnoči in proti jutru Dosegel je brzino do 70 km na uro. Na Barju je podrl več starih dreves. Drugače pa v okolici ni napravil večje škode. Davi je nastopilo hladno vreme.

—lj Iz policijske kronike. Neznan tat je ukradel v soboto zvečer izpred sobe v hiši št. 6 v ulici Stare pravde 2550 Din vredno zimsko suknjo. — Včeraj je bila na kolodvoru ustavljena 9-letna deklica, ki je povedala, da se piše Katarina Puc in da je pobegnila iz Krškega. Imena svojih staršev ni vedela povedati. Policija jo je poslala do ugotovitve identitete v otroško zavetišče na Viču. V torek je Marija R. med nakupovanjem živil na Vodnikovem trgu opazila v svoji košari tujo denarnico, v kateri je bil ključ in listek. Najbrž ji je spreten žepar, ki je denar pobral, denarnivo podtaknil. Delavcu Antonu S. na Mirju je bila ukradena iz shrambe nova obleka in srajca v vrednosti 2200 Din. Antonu L. v Staretovi ulici je bila ukradena 200 Din vredna žepna ura. V torek je ukradel nekdo z dvorišča hiše št. 15 na Aleksandrovi cesti ročni voziček, vreden 2000 Din.

—lj Izgubljena aktovka. 23. t. m. je bila izgubljena na poti od Gledališke ulice do Zvezde (trgovina Drenik) usnjata aktovka z dvema velikima fotografijama, ki sta družinski spomin. Pošten najditelj naj blagovoli oddati aktovko v trgovini Drenik proti primerni nagradi.

—lj Kemična pralnica in barvarna »Ideal«. Kongresni trg 3 se priporoča cenj. občinstvu za naročila katera izvršuje strokovno najvestnejše. Glej današnji inserat. 171-n

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!
13

Lutkovni oder v Konjicah

Sledeč hvalevrednemu vzgledu drugih lutkovnih gledališč, ki se v zadnjem času bohotno porajajo ne samo v dravski banovini, temveč v vsej državi, je tudi sokolsko društvo v Konjicah razumelo dalekosežni pomen te vzgoje in je po večmesečnem delu ustanovilo to mično sceno v zabavo in razvedrilo telovadeče mladine.

Konjice se v polni meri in s hvaležnostjo zavedajo te krasne pridobitve. Preteklo nedeljo 22. t. m. smo po dveh mesecih nestrpnega čakanja na naročeni inventar mogli otvoriti sezijo z igro: »Gašperčkov junaški čin.« Koliko navdušenja in rajanja je bilo! Uspeh je bil popoln in je bilo vse do zadnjega kotička razprodano. Konjiška mladina je hvaležna, ker je mogla na lastne oči gledati šaljive burke neugnanega Gašperčka in komaj čaka na drugo predstavo.

Sodelovali so tukajšnji učitelji in učiteljice, člani našega Sokola. Duša in vodja pokreta pa je bil not. pripravnik Gajšek Karl, ki se je z drugimi člani večkrat sestal z vodjo lutkovnega gledališča Sokola I. na Taboru v svrho predpriprav. — Vsem najprisrčnejša zahvala.

Resnici na ljubo naj še omenimo, da si ne moremo misliti za podeželska sok. društva bolj učinkovitega sredstva na mlad. prosvetnem polju, kot je ravno lutkovna pozornica, na kateri lahko pričaraš tendenčne igre vseh vrst.

Sedaj pa ne moremo počivati, ker imamo le še malo časa do nastopa vročine. Uprizorili bomo še »Snegulčico«, kar naj bo našim malčkom na uho povedano, da se ne raztogoti kruta mačeha, ki jo hoče umoriti po lovcu Radomiru.

Marija odklene zemljo

Po mnenju našega ljudstva postane zemlja 25. marca »zdrava«, človeku ne škoduje več, če hodi bos po nji

Ljubljana, 26. marca.

Včeraj smo namreč zopet praznovali, razveseljivo dejstvo, seveda, saj se pravi praznovati z drugo besedo lenariti ter uživati, radovati se in menda tudi zdehati od tega veselja. Zato ugotavljamo, da je od sile fletno na svetu, vedno bolj — prazniki so pa dokaz tega. Tako lepo mirno in zadovoljno živimo iz dneva v dan, vsak drug dan je pa praznik, kako bi potem človek ne pozabil na razne krize in podobne neumnosti in je res čudno, da se še najde kdo med nami, ki se z žaltavimi besedami pritožuje nad lepoto tega sveta in njeno krivičnostjo. Pa bo že boljše, še boljše, saj se govori že nekaj mesecev, da bo pomlad in bo menda res enkrat; ljudje bodo prišli zopet na zrak, glave se bodo prezračile in bo zopet vse dobro. Spomladi preneha revmatizem, nahod in tudi čevlji najbrž ozdrave sami od sebe — skratka, človeštvo je zopet srečno, poezija in ljubezen zavladata vsepovsod. Zato je pa tudi zelo važno, da vemo, kdaj se začne pomlad, odnosno, kdaj jo priznamo. Pri tem ima seveda pratika prvo besedo. Menda je dovolj znano, da se prične pomlad po pratiki 21. marca, da se pa v resnici začne 25., to pa gotovo ni znano.

No, in včeraj je bil 25. ali pomladni Marijin praznik, oznanenje ali sporočilo. Oznanenje za Marijo je bilo seveda nekdaj velika radost (če ste računarji, lahko na prste poštejete, da je od 25. marca do božiča baš 9 mesecev), kako bi ne bil ta dan potem tudi za nas dan radosti — sreče, ljubezni? To je prav za prav prvi pomladni dan, praznik začetka pomladi in, kakor bomo videli, pratika se laže za 4 dni ali pa bi morala biti Marijino oznanenje in božič 4 dni prej. V pratiki je pač mnogo zmešnjav, o čemur se bomo še prepričali.

Ljudska vera in izročilo ni prazen glas, zlata resnica ali zlata zrna so v nji, le večna škoda, da se današnji svet tega več ne zaveda. Toda stare resnice še vedno drže, nič ne pomaga, četudi ne verujemo v nje. Zaenkrat pa bomo govorili samo o eni teh resnic.

Ljudstvo namreč pravi, da Marija odklene zemljo, kar se pravi z drugimi besedami, da se 25. marca začne pomlad, zemlja se odpre, ni več »strupena«; 25. marca ljudje smejo zopet hoditi bosi, zemlja več ne škoduje, če se je kdo dotakne z golo kožo. Menda se zdaj razumemo, vemo, kaj se pravi »odkleniti zemljo«. To je nekaj takega kot n. pr. otvarjanje in blagoslavljanje društvenih domov, javnih poslopij in prostorov. Seveda, zemlja je v primeri s temi največji prostor. Torej, na včerajšnji dan je bila blagoslovljena ali otvorjena za uporabo, nikomur več ne more škodovati, če hodi bos. Ljubljančani bodo pa seve nevoljno zmajevali z glavami, češ, koga nas pa brigajo te neumnosti, ker, revčki ne vedo, da jih res brigajo. A mnogi se vseeno zavedajo velikega pomena otvoritve zemlje, četudi ne vedo, ali niso vedeli, da jo Marija odklene, zato jim bodo te vrstice prišle gotovo prav, čeprav ne bosopetijo po tem božjem svetu. Vedeti morajo namreč, kdaj ni več zemlja strupena, prav tako, kot oni, ki trgajo božje podplate, ali ki imajo boga za čevljarja, kot je dejal Jurčič. Zato pa se naj radujejo in se brez skrbi ter bojazni zaupajo materi zemlji v naročje, ne bo jim več škodovalo. Saj vsi vemo, kako je krasna narava, zlasti spomladi ter je spomladi vedno mnogo več ljubiteljev narave kot sicer. Zato je pa tudi važno vedeti, kot rečeno, kdaj je zemlja »zdrava«, neškodljiva, da se ji človek lahko popolnoma prepusti prav tako kot gorkemu zapečku, brez škode za svoje zdravje. Sicer pa bodo tudi temu nekateri ugovarjali, saj jim je bila zemlja vso zimo odklenjena, še takrat, ko so se hodili pod Rožnik fotografirat; kakšne so tiste fotografije, je znano, če vam povemo, da je bil sneg fotografska leča. No, če bomo s temi vrsticami koga zapeljali, da pojde bos preizkušat zdravo zemljo, naj nam nikar ne naprti odgovornosti za posledice.

Za splošnost se je pa zemlja le včeraj odklepala. Ob tej priliki je še treba omeniti, da se 8. decembra zaklene, odnosno zaklene jo zopet Marija, to jo praznik brezmadežnega spočetja. Čudna reč je to, da se bremadežno spočetje ne obhaja 9 mesecev pred božičem ,torej 25. marca, kot da brezmadežno spočetje in oznanenje ni eno in isto. Škoda, da ni naša naloga razpravljati o tem zanimivem vprašanju podrobneje. Sicer nas pa ta zadeva briga le toliko, kolikor se tiče včerajšnje otvoritve zemlje in praznovanja začetka pomladi.

Stvar je takšna: včeraj smo namreč tudi v Ljubljani praznovali začetek pomladi, kaj drugega gotovo ne. Da, pač, praznovali smo tudi konec nečesa. In saj ima vendar vsak praznik svoj pomen. Pa se bo nad tem kdo obregnil ter dejal, saj nismo praznovali, trgovine so bile namreč odprte. Če vprašate torej trgovce, če so včeraj praznovali, vam odgovore: — Kaj še, ves dan smo prodajali! In ste kaj prodali? jih vprašamo. — Kaj še, kaj boš pa prodal zadnjega! odgovore. Čudna reč, praznovali niso, ves dan so prodajali, prodali pa nič. Kdor ni trgovskega duha, tega seveda ne more razumeti, toliko pa vseeno vemo, zakaj trgovci ne praznujejo praznikov in nedelj pred večjimi prazniki, kakršen je velika noč. V splošnem se torej lahko reče, da je Ljubljana praznovala, izvzemši trgovce. O tem se je lahko vsak prepričal, če je včeraj prilezel na beli dan.

Vse ulice so bile tako živahne, kot so samo ob velikih dneh. Včeraj so se prikazali izza svojih zapečkov ljudje, o katerih bi človek nikdar ne mislil, da so sploh na svetu, saj jih tudi ni nikdar videti, gotovo niso bili na ulicah že leto dni. Človek bi ne verjel, koliko devic je v Ljubljani, če bi jih včeraj ne videl na Aleksandrovi cesti in v Tivoliju. Drevored, ki ga reguliraj o, je bil dopoldne in popoldne živahen kot mravljišče, saj je to nekak ljubljanski korzo in prostor, odnosno izprehajališče, kamor si Ljubljančani upajo — najdalje iz mesta. To je tudi čudna zadeva, da Ljubljančani ob belem dnevu navadno ne vedo za krasoto narave naprej od tivolskih drevoredov in gredic, le redki zaidejo v tivolski gozd in na Večno pot (Golovec je pa itak pozabljen) in še tisti niso Ljubljančani, če hočete vedeti. Morda so Ljubljančani ponoči bolj poetični, ali se pa tudi boje »strupene« zemlje, zato je pa vsekakor potrebno, da prečitajo te vrstice: Marija je odklenila zemljo. Torej, ni odprto le Posavje z »Ruskimi carji«, »Janezi« in »Kapljicami«, temveč vesoljna zemljica nas je začela vabiti v svoj objem. To pravimo zaradi tega, da bi si ljudje prezračili uboge okajene glave ter bi jim izpuhtele obupne, spokorne in postne misli, saj nam je njih sreča pri srcu.

Tako torej, včeraj je bil šele začetek, oh, rožce cveto in srca nam pojo, človek pač mora biti idealist, posebno še proti zadnjemu.

Dolenjska v luči sodne statistike

Ljubljana, 26. marca.

Dolenjska, vinorodna in bogata na gozdovih, spada v pravosodnem pogledu pod okrožno sodišče Novo mesto, kateremu je podrejenih 13 okrajnih sodišč, a le sodni okraj Litija pod ljubljansko deželno sodišče. Pod novomeško okrožno sodišče spadajo okrajna sodišča Novo mesto, Črnomelj, Kočevje, Kostanjevica, Krško, Metlika, Mokronog, Radeče, Ribnica, Trebnje, Velike Lašče, Višnja gora in Žužemberk. V splošni sodni statistiki se jasno odraža značaj Dolenjske, njena mirnost po mnogih krajih, a njen živahen temperament po vinorodnih krajih. Tudi dolenjski kmet je v veliki gospodarski stiski, žulijo ga dolgovi in razna bremena; a lanske vremenske nezgode so mu po mnogih krajih napravile ogromno škodo. **Zanimivo je, da je bilo lani prav v onih sodnih okrajih, ki so bili najhuje prizadeti po nevihtah, združenih s točo, največ eksekucij in največ zemljeknjižnih transakcij.** Sodni okraji Višnja gora, Novo mesto in Kočevje, ki so zaradi težkih vremenskih nezgod utrpeli nad pol milijona škode na poljskih pridelkih, beležijo največ eksekucij, ki niso v pravilnem razmerju s civilnimi pravdami, ki so tekle lani pri teh sodiščih. Drastičen primer nudi sodni okraj Višnja gora, kjer so hude nevihte od 4. junija naprej popolnoma opustošile daleč naokrog vsa polja in travnike ter za več let uničile sadno drevje. Pri višnjegorskem sodišču je bilo le 131 večjih civilnih pravd do zneska 6500 Din, dočim je število eksekucij narastlo na 506 in število zemljeknjižnih transakcij na 706. Kmet je bil prisiljen zadolževati se, da si je za silo opomogel. Plačati tudi ni mogel davčnih zaostankov. Tudi Kočevje, Črnomelj in Novo mesto nudijo isto sliko, kajti tudi ti sodni okraji so bili močno prizadeti po vremenskih nezgodah.

V področju novomeškega okrožnega sodišča je bilo lani dovoljenih 6932 eksekucij tako na premičnine in nepremičnine. Na posamezne sodne okraje odpadejo: Novo mesto 1183 (od teh 12 dovoljenih od okrožnega sodišča), Kočevje 859, dočim je tam bilo civilnih pravd 371, Črnomelj 732, pravd le 149, Krško 711 eksekucij, pravd 216, Kostanjevica 651, pravd 109, Višnja gora 506, pravd 131, Trebnje 460, pravd 101, Mokronog 399, pravd 97, Metlika 359, 178, Radeče 330, pravd 109, Velike Lašče 266, pravd 117, Žužemberk 252, pravd 58 in Ribnica 224, pravd 125. Eksekucije torej od leta do leta naraščajo.

Pri okrajnih sodiščih novomeškega okrožnega sodišča je bilo lani vloženih 12.734 prošenj za izvršitev zemljeknjižnih transakcij, v prvi vrsti za vknjižbo hipotek. Zemljeknjižnih vlog je bilo v Novem mestu 2217, od teh okrožno sodišče 183, v Kočevju 1507, v Krškem 1218, v Črnomlju 1146, v Mokronogu 1029, v Kostanjevici 1016, v Metliki 864, v Ribnici 784, v Trebnjem 707, v Višnji gori 706, v Velikih Laščah 538, v Radečah 469, v Žužemberku 450.

Večjih civilnih pravd pri okrajnih sodiščih je bilo 2243, največ v Novem mestu 482, Kočevju 371, v Krškem 216 in najmanj v Žužemberku 58. Pri novomeškem okrožnem sodišču je bilo 296 velikih in 60 menjših pravd.

Zanimiva je kriminalnosodna statistika. Lani je bilo dvignjenih pri okrožnem sodišču v Novem mestu 1187 obtožnic zaradi raznih zločinov. Kazenskih preiskav je bilo proti starejšim zločincem 1544, proti mlajšim 26. Okrajna sodišča so vodila kazenske preiskave zaradi zločina proti 1050 osebam. Največ v vinorodnih sodnih okrajih, tako je bilo v Črnomlju 168 preiskav, v Krškem 132, v Kostanjevici 111, v Žužemberku 30, Vel. Laščah 35, in v Višnji gori 72. Zaradi raznih prestopkov je bilo v preiskavi odnosno obravnavi 2115 odraslih in 71 mladoletnikov in sicer v Novem mestu 323, v Krškem 245, v Črnomlju 245, v Žužemberku 77.

Pri okrajnem sodišču v Litiji je bilo lani 279 večjih civilnih pravd, eksekucij 1077 in zemljiških vlog 1210. Kazenskih preiskav zaradi raznih zločinov je bilo 198, preiskav in obravnav zaradi prestopkov pa proti 213 odraslim in 13 mladoletnikom.

Čitajte ilustrovano revijo »ŽIVLJENJE IN SVET«

C. G. Norris. 86

Vroča kri

Roman.

Miranda se je umaknila v spalnico in sedla v naslanjač, toda Zelda je poskrbela, da so ostala vrata v spalnico odprta. Bilo je že po polnoči in hotelska kuhinja je bila zaprta. Prinesla je pol steklenice whiskyja, ki jo je slučajno imela pri rokah. George je zmešal whisky z vodo in pil mlačno mešanico, ne da bi se pritoževal.

— Da, dušica moja, — je dejal, držeč kozarček v roki, — dolgo sem čakal na ta trenutek — ko bova zopet skupaj. Midva se sijajno razumeva, Zel, nikar ne taji tega. Često je šlo težko, preživljala sva slabe čase, pa tudi mnogo lepih trenutkov imava za seboj. Ah, Zel, često sem mislil na one čase, ko smo čepeli po trije, štirje ali pa še po več v eni garderobi ter igrali, jedli in pili. Takrat sem mislil, se je nam godilo zelo slabo, toda bog mi je priča, da tako vesel nikoli več nisem bil.

— Kaj se je pa zgodilo s psom? — ga je prekinila Zelda.

To vprašanje ga je spravilo v zadrego.

— S psom! S kakšnim psom? ... Ah, Buster ti hodi menda še vedno po glavi. Njega ima Ida. Ida Perkins je bila namreč tista, ki sem jo angažiral namesto tebe. Povej mi, Zelda, kaj je pa bilo prav za prav takrat s teboj? Kam si odšla od mene? Po vsem mestu sem te iskal — živa duša ni vedela, kje tičiš. Kam si se bila pa skrila?

— Delo sem bila dobila.

— Kakšno pa?

— Saj to te ne more zanimati.

— Da, vidiš, zaradi Morrisona nisem imel časa, da bi te dolgo iskal po mestu. Takoj sem rabil nadomestilo zate. Cohen mi je obesil to Ido Perkins, ki pa ni bila za nobeno rabo — imela je krive noge liki jazbečar. In ko sem jo nekoč malo preveč nahrulil, jo je popihala ter odnesla mačko, psa in ves moj denar. No, tako je bila zadeva z Morrisonom opravljena ... Da, a potem je prišel Schuyler in pravil mi je o svojem potovanju po orijentu; prigovarjal mi je tako dolgo, da sem podpisal pogodbo. Sliši se res lepo, toda bog mi je priča, da je bil zame črn oni dan, ko sem se dal pregovoriti.

Gotovo ti je pognalo vso kri v glavo, ko si me zagledala. Bogme, meni tudi. Jaz sem sploh ves čas silno hrepenel po tebi. Osamljen sem bil tako, da ti ne morem povedati. Hrepenel sem pač po svoji ženi — to vražje hrepenenje. In ti, Zel — si kdaj mislila name? Si kdaj želela, da bi se ne bila sprla in razšla?

Postavil je svoj kozarček na kamin in pokleknil k njenemu stolu. Njegova sapa je dišala močno po whiskyju in Zelda se je obrnila proč.

— Kaj pa je, Zel? Kaj nisi nič vesela, da po dolgem času zopet vidiš svojega starega falota?

Oba sta vstala in on je s prosečim glasom nadaljeval:

— Zel, čuj vendar, saj so redki primeri, da bi spadala mož in žena tako dobro skupaj kakor midva. Res ni bilo vse tako, kakor bi moralo biti, toda pozabiti ne smeva, da sva preživela tudi mnogo radostnih in srečnih ur. In priznati moram, da si vedno lepo ravnala z menoj; ko sem bil bolan, si mi tako lepo stregla, da ne bom nikoli pozabil. Zares si mi pomagala zopet na noge. Tega ti ne bom nikoli pozabil. Zelo sem te ljubil, Zel, in bog mi je priča, da te še vedno enako ljubim. Nikoli te nisem nehal ljubiti. Vedno si obujala v meni najplemenitejša čustva. O da, zelo grdo sem ravnal s teboj, Zel, kar je res je res. Ali mi moreš odpustiti? Ali moreš reči: Dobro, George, vse je pozabljeno? Ali me moreš zopet ljubiti? Zdaj si ustvarjala. Ponudim ti lahko samo svoje srce, ki je bilo itak vedno tvoje.

Prijel jo je za roko in jo hotel potegniti k sebi. Zelda se mu je pa iztrgala in stopila korak nazaj; zdel se ji je ostuden. Postavila je mizo med sebe in njega.

— Midva sva enkrat za vselej opravila, George.

— Kaj se to pravi?

— Mislim čisto resno. Takoj zapustiš sobo in nikoli več mi ne poskusi stopiti pred oči.

— Toda Zel, nikar ne govori tako! Saj sem prispel iz Manile samo da bi videl tebe.

— Ločiti se hočem od tebe, George, in sicer takoj.

— Ločiti se!

Kar zazijal je od presenečenja.

—N-no, bogme, to je pa dobra! — je zamrmral slednjič. — Človek potuje osem tisoč milj daleč, da pozdravi svojo ženo, pa mu izvolijo sporočiti, da se hočejo ločiti.

— Da, George. Jutri lahko govoriš z mojim pravnim zastopnikom, če hočeš? Kaj te je pa napotilo do tega sklepa?

— Pijančevanje, krutost, zloba, nesposobnost stati na lastnih nogah — kar hočeš.

Njena hladnokrvnost ga je dražila. Mišice na obrazu so mu jele drgetati, brada se mu je tresla. In v Zeldino presenečenje se je sesedel v naslanjač, si zakril oči z rokami in zaplakal. Potem je potegnil robec iz žepa in si obrisal solzne oči.

— Nikoli nisem verjel, da znaš biti tako podla, — je dejal ves objokan, — nisem mislil, da bi mogla tako grdo ravnati z menoj.

Zelda je pa trdovratno molčala; bobnala je s prsti po stolu in čakala, da se pomiri. Hladna, trda je bila poteza okrog njenih ust. Kako dolgo bom morala še sedeti tu? — je pomislila: Kako dolgo se bom morala še pričkati z njim? Kdaj misli oditi?

— Osem tisoč milj daleč sem prispel in to je moj sprejem, se je čemeril George v svoj robec in majal z glavo. — Ali ni to nečuveno, strašno? Človek bi skočil iz kože.

— Zel, — je nadaljeval in jo prosečе pogledal s svojimi motnimi, brezbarvnimi očmi. — Kaj sploh nimaš več srca? Niti trohice človeške dobrote? Saj niti psa ni mogoče tako brcniti od sebe. Žrtvovati sem moral zadnjo paro, da sem lahko prispel sem; vso noč sem presedel v ozkem kupeju. Vso pot sem mislil: Zel bo zelo vesela, ko te zagleda; imela bo lastno hišico, v kateri te bo sprejela in ti stregla kakor prejšnje čase; in preskrbela ti bo zaslužek, pri svojem gledališču ali kjerkoli, po možnosti seveda dobro službo, sem si mislil. Stokrat, ah, tisočkrat na dan sem razmišljal o tem. Pridem z drugega konca sveta, pa dožvim takle sprejem.

Kaj so ljudje jedli pred 400 leti

Po kalorijah se hrana ni skoraj nič izpremenila — Srečni švedski vojaki

Znani švedski strokovnjak na polju narodnega gospodarstva profesor Eli Heckscher je primerjal prehrano služinčadi na gradu Gripsholm blizu Stokholma leta 1555 z jedilnim listom kraljevske švedske vojne komisije za švedsko armado, določenim za leto 1930. Prišel je do presenetljivega zaključka, da je ostala hrana ne glede na izpremembo načina prehrane po kalorijah skoraj enaka, pred 400 leti je imela 4275 kalorij, lani pa 4375. Pred 400 leti so imeli Švedi dokaj enolično hrano, jedli so večinoma kruh, meso, slanino in maslo. Edina pijača jim je bilo pivo. Sladkorja, sočivja, mleka, sira, jajc in krompirja pa sploh niso jedli.

Na moža je odpadlo 850 gramov kruha dnevno, kar sili človeka pomisliti na težke čase med svetovno vojno, ko so dobivali ljudje samo po 250 gramov kruha na dan. Dnevna porcija rib je bila v 16. stoletju v primeri s sedanjo štirikratna. V kalorijah merjena poraba piva je bila približno 50 krat večja od sedanje in vendar so se vojaki pritoževali, da dobivajo premalo piva. Leta 1558 je bil izdan poseben dekret, s katerim je bilo določeno, da mora dobivati vsak vojak na dan 4 litre piva, v nedeljo pa 5. Druga slaba stran prehrane pred 400 leti je bila ta, da ljudje niso dobivali redno svežih jedi. Vsa sveža živila, kakor meso, slanino, ribe in maslo ,so nasolili in spravili za drugo leto, dočim so morali ljudje jesti živila od prejšnjega leta.

Zato ni čuda, da so popili toliko piva, kajti treba je bilo zalíti stara, preslana in često tudi žaltava jedila. S tem je tudi povedano, zakaj so rabili v starih časih toliko soli in začimb. Okrog leta 1550 je zavzemala sol skoraj četrtino vsega švedskega uvoza, zdaj pa zavzema komaj štiri procente. Ker so bile v starih časih za jedila nujno potrebne začimbe, je igrala trgovska pot v Indijo zelo važno politično vlogo. Ob svečanih prilikah je vladalo neverjetno razkošje. Švedsko plemstvo je imelo na posameznih po 10 do 16 jedi, kar je bilo pa še jako skromno, kajti na svečani pojedini v Nürnbergu v proslavo westfalskega miru je prišlo na mizo po vrsti 120 jedi.

Prof. Heckscher naglaša, da mora veljati indeks življenjskih potrebščin, ki se rabi za podlago pri računanju mezd, samo za kratko razdobje, kajti način prehrane se neprestano izpreminja. Zadnje čase vidimo n. pr. prehod od črnega k belemu kruhu, od mesa k sočivju. Prof. Heckscher pa meni, da so živeli ljudje z induvidualnega stališča v 16. stoletju na Švedskem bolje, nego v naslednjih dveh stoletjih.

Narava je skrbna mati

Po vojnah, epidemijah in lakoti se rodi navadno več dečkov kakor deklic. Učenjaki so navajali zato več vzrokov, prevladovalo je pa naziranje, da hoče narava v takih primerih nadomestiti občutno izgubo moškega potomstva in da pošilja na svet več dečkov kakor deklic. Ta razlaga se je pa nanašala samo na vojne, dočim ni dajala zadovoljivega odgovora na vprašanje, zakaj se rodi več dečkov kakor deklic po velikih epidemijah, lakoti itd., ko umira približno enako število moških in žensk.

Učenjaki so delali najrazličnejše biološke poskuse na živalih v tej smeri in prišli so do prav čudnih zaključkov. V ugodnih življenjskih razmerah prihaja na svet ženski spol v večini, v neugodnih razmerah se pa rodi več mladičev moškega kakor ženskega spola. Biolog prof. Joseph je preizkušal to na kobilicah, ki so po naglem in silnem razmnoževanju splošno znane. Tudi on je prišel do istih zaključkov. Pri visoki temperaturi, bogati vlagi in obilici hrane se je rodilo mnogo več samic, kakor samcev; nasprotno pa, čim so se razmere poslabšale, je prihajalo na svet več samcev. Isto velja za druge živali.

Vse torej kaže, da je narava skrbna in uvidevna mati, ki dobro ve, kaj dela. Če so življenjske razmere slabe, mora biti organizem močnejši, odpornejši. Zato pošilja narava v takih primerih na svet moški spol v večjem številu. Če so pa razmere ugodne in če je vsega v izobilju, pošilja narava na svet ženski spol, ki potrebuje v primeri z moškim več udobnosti, toplote in zadovoljstva.

Protiverski pokret v Rusiji

Pred vsakim večjim praznikom, posebno pa pred božičem in veliko nočjo, se v sovjetski Rusiji poostri protiverska kampanja. Tudi na letošnje velikonočne praznike se pripravljajo ruski brezbožniki z vso vnemo. Propagando proti cerkvi vodi zveza brezbožnikov na čelu z vrhovnim brezbožnikom E. Jaroslavskim. Letos bo protivelikonočna kampanja pridružena splošni kampanji, ki jo vodijo boljševiki za zmago takozvane generalne linije in pa za kolektivizacijo. Na kmetih bo protiverski boj združen s propagando za kolektivna gospodarstva. Zveza brezbožnikov pošlje na kmete posebne agitatorje, ki bodo delovali na to, da se ustanovi na vseh večjih kolektivnih gospodarstvih organizacija brezvercev.

V že obstoječih organizacijah brezvercev se ustanavljajo posebne »udarne brigade«, ki naj požive protiversko propagando in se aktivno udeleže širjenja brezverske literature. Naloga vsake brigade bo razpečati določeno število glasila brezvercev »Brezbožnik«. Udarne brigade bodo obenem pridobivale brezverski organizaciji nove člane. V en okraj leningrajske oblasti pošljejo 120 aktivnih brezvercev, ki morajo organizirati 30 kolektivnih gospodarstev, kjer bodo člani samo oni kmetje, ki so že obrnili veri hrbet. Udarne brigade, ki bodo delovale v leningrajski oblasti, bodo morale tudi poskrbeti, da naraste število organiziranih brezbožnikov vsaj na pol milijona. Po vaseh in mestih leningrajske oblasti so že razposlali 100.000 izvodov lista »Bezbožnik«.

Po sovjetskih mestih so zdaj zelo poostrili propagando za brezverstvo po tovarnah in delavskih klubih. Vse sovjetske javne kuhinje so dobile strogo prepoved kuhati velikonočna jedila. Zveza brezbožnikov in za njo stoječa komunistična stranka napenjata vse sile, da bi rusko ljudstvo velikonočnih praznikov sploh ne praznovalo. Veliko noč hočejo boljševiki izpremeniti v navadne delovne dni.

Miš čuvar človeškega zdravja

V neki tovarni za brikete so ujeli miško in ko jo je dr. O. H. Teutschländer preiskal, je opazil, da ima na vratu raka. Že prej je bilo znano, da so miši in glodavci vobče močno podvrženi raku. Često zadostuje podrgniti glodavca po koži z nohtom, pa dobi raka. Znano je bilo tudi že, da dobe v tovarnah za izdelovanje parafina in katranskih izdelkov mnogi delavci raka.

Prof. Teutschländer priporoča gojiti v takih tovarnah bele miši. Če dobe miši v tovarni raka, je to najboljši dokaz, da so pogoji za to zavratno bolezen ugodni in da je treba takoj preskrbeti, da se obvarujejo delavci raka. Omenjena miš je dobila raka na vratu najbrž zato, ker se je večkrat plazila med briketi. Vprašanje je še, ali morejo miši oboleti že če vdihavajo briketov prah. To bo pa treba še pojasniti.

Vatikan proti omejevanju porodov

Čim težji postaja boj za obstanek, tem bolj pereče je vprašanje razmnoževanja, kajti nobena dogma ne more ovreči dejstva, da pomeni kopica otrok v sedanjih težkih razmerah povečanje že itak občutne bede. To velja seveda samo za nižje in srednje sloje, ki so pa v ogromni večini in ki imajo zaradi svoje zaslepljenosti največ otrok. Zadnje čase se je začela za to vprašanje živo zanimati tudi katoliška cerkev. Vatikan je izdal te dni proglas proti zaščitnim sredstvom za za omejitev spočetij.

Proglas je izdala vrhovna kongregacija pri sveti stolici, najvišji katoliški urad, ki mu je pridržana pravica odločati o vprašanjih morale. Vrhovna kongregacija se obrača proti vsem pisateljem in učiteljem, ki si prizadevajo poučiti mladino o vseh vprašanjih spolnega življenja. To stališče je treba po mnenju vatikanskih krogov energično pobijati. Vatikan v svojem proglasu obžaluje, da so med takimi pisatelji in učitelji tudi katoličani.

Razredčen čaj.

— Ali ne pijete premočnega čaja?

— Kaj še, vedno si ga razredčim z rumom.

Premajhno stanovanje.

Slikar tarna slikarju: Prijatelj, le pomisli, tako tesno stanovanje imam, da moram takoj ven, če pride kdo k meni.

V tramvaju.

— Kaj, tisočak naj vam menjam? Manjka samo še, da mi ponudite za vozni listek ček.

Elitni kino Matica

Samo še danes ob 4., 7. in 9. uri.

Premiera izvrstne zakonske komedije

Moja žena? Tvoja žena?

kjer igrata v glavnih vlogah

Lilian Harvey in

Willy Fritsch

najidealnejši ljubavni par filma

Poleg tega najnovejši zvočni tednik!

Predprodaja vstopnic od 11. do pol 13. ure.

Telefon 2124.

Velika tekstilna tvornica išče

dobro uvedenega zastopnika

za Slovenijo ob proviziji

za takoj

Samo prvorazredne moči pridejo v poštev, a prednost imajo oni, ki potujejo z lastnim avtom. — Ponudbe pod „Zastopnik 1125“ na upravo „Slovenskega Naroda“.

SMREKOVE KOLOBARJE
suhe, nudi proti takojšnji dobavi Parna žaga, Mozirje. 1124

Deske.
trame, letve raznih dimenzij za stavbe, ograje in pode — dobavi po najnižji ceni
Ilirija“. d. z o. z.,
LJUBLJANA,
Dunajska cesta 46, tel. 28—20, Miklošičeva cesta 6, tel. 25—95

PRIHRANITE
denar, čas in jezo, ako izolirate zoper vlago in rjo Vaše
strehe,
temeljne zidove,
železne kostrukcije,
vodne nabiralnike,
terase, balkone in
napeljave iz cevi
s svetovno priznanimi
„CONCO“
amerikanskimi azbestno nitkastimi izolacijskimi produkti.
The Continental Products Co. Euclid, Ohio U. S. A.
Razpečavanje za Jugoslavijo:
Mirko Marmolja, Maribor, Cankarjeva ulica 26.
Vsa dela s »Conco« preparati izvršuje tvrdka
PETER ŽITNIK,
splošno kleparstvo in instalacija strelovodov
LJUBLJANA, Ambrožev trg 9
Telefon št. 3146. 26/L

»Mali oglasi«

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znamkah. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke se odgovarjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

POSTREŽNICO
snažno in pošteno, proti dobri plači, iščem za takoj; za pranje, likanje in čiščenje stanovanja (v bližini Martinove ceste). Naslov v upravi »Slovenskega Naroda«. 1126

PRIMA SUHE DESKE
mizarski stroji mizarjem na razpolago! Oblane deske za pode — nudi FRAN ŠUŠTAR, parna žaga v Ljubljani 33/L

Čopiče
vseh vrst, žimnate metle, razna omela, najrazličnejše ščetke vseh velikosti izdeluje najceneje
Hinko Šimenc
KONGRESNI TRG ŠTEV. 8
(poleg kino Matice)
29/L

Posestniki!
Če hočete imeti Vaše vrtove in dvorišča suha in gladka, jih posipajte z dolomitnim peskom, ki Vam ga dostavi na dom — KATARINA VODNIK, Podutik št. 25, Ljubljana VII, ali pa ga lahko naročite pri tvrdki »Jeklo«, Ljubljana, Stari trg 11.

MOTORNO KOLO
»Excelsior« 7.5 HP, v prav dobrem stanju, s prikolico ali brez — proda Rohsbacher, Mežica. 1123

PEFEKTNA KUHARICA
z dolgoletnimi spričevali, ki govori slovensko in nemško, išče mesto pri samostojnem gospodu ali pri boljši družini. Gre tudi na deželo. - Kastelic Frančiška, Pragersko 38. 1122

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15
priporoča svojo zalogo dežnikov in solnčnikov ter sprehajalnih palic. Popravila se izvršujejo -: točno in solidno. :-

Znižali smo cene
malim oglasom, da stane
beseda le 50 p.
Zunanji inserenti lahko plačajo male oglase
z znamkami.

Specijalna delavnica tapetniških izdelkov

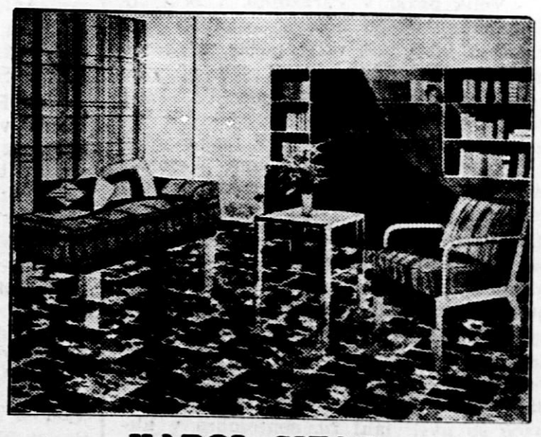

za notranjo opremo

KAROL SITAR
LJUBLJANA, WOLFOVA ULICA ŠT. 12 (dvorišče)

Urejuje Josip Zupančič. — Za »Narodno tiskarno« Fran Jezeršek. — Za upravo in inseratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.